

ANDRÚMSLOFT OG VEDURFAR Hnattrént

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Vínarsamningurinn / Montrealbókunin um verndun ósonlagsins	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að vernda heilsu fólks og umhverfið gegn neikvæðum áhrifum sem kunna að verða vegna breytinga á ósonlaginu.	Ótímabundinn	177 aðildarríki í júní 2001
Genfarsamningurinn um loftmengun sem berst langar leiðir (LRTAP)	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að vernda manninn og umhverfi hans gegn loftmengun.	Ótímabundinn	48 aðildarríki með ESB ríkjum júní 2001
Rammasamningur Sameinuðu þjóðanna um loftslagsbreytingar	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að koma í veg fyrir hættulega röskun á loftslagskerfinu af mannavöldum, tryggja þannig að matvælaframleiðsla í heiminum verði ekki stefnt í hættu og að efnahagsþróun geti haldið áfram á sjálfbæran máta. Jafnframt er það markmið samningsins að stuðla að alþjóðlegri samvinnu um að auðvelda félagslega og efnahagslega aðlögun að loftslagsbreytingum.	Ótímabundinn	186 aðildarríki með ESB í júní 2001
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 65/2007 um losun gróðurhúsalofttegunda	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að skapa skilyrði fyrir stjórnvöld til þess að standa við alþjóðlegar skuldbindingar Íslands um að takmarka losun gróðurhúsalofttegunda. Lögin gilda um skráningu og bókhald um losun gróðurhúsalofttegunda á landi og í mengunarlögsögu Íslands og bindingu kolefnis í gróðri og jarðvegi ásamt heimildum til losunar koldíoxíðs frá tilteknum atvinnurekstri	Ótímabundinn	Taka til alls landsins og mengunarlögsögu.
Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarnir	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómenguðu umhverfi.	Ótímabundinn	Taka til alls landsins, lofthelgi, efnahagslögsögu, og farkosta sem ferðast undir íslenskum fána. Ekki tiltekið
Reglugerð nr. 586/2002 um efni sem eyða ósonlaginu	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið	Ótímabundinn	Ekki tiltekið
Reglugerð nr. 251/2002 um brennisteinsdíoxíð, köfnunarefnisdíoxíð og köfnunarefnisoxíð, bensen, kolsýring, svifryk og blý í andrúmsloftinu og upplýsingar til almennings	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem m.a. er að tryggja að viðunandi og samræmdar mælingar á styrk brennisteinsdíoxíðs, köfnunarefnisdíoxíðs og köfnunarefnisoxíða, bensens, kolsýrings, svifryks og blýs í andrúmsloftinu séu gerðar og að miðla upplýsingum til almennings um styrk efnanna í andrúmslofti. Jafnframt að setja umhverfismörk, gróðurverndarmörk og heilsuverndarmörk og viðvornarmörk fyrir efnin og viðhalda gæðum andrúmslofts þar sem þau eru mikil en bæta þau ella að því er varðar þessi efni og halda loftmengun af völdum þessara efna í lágmarki.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og efnahagslögsögu. Gildir ekki á vinnustöðum, sbr. ákvæði laga nr. 46/1980.
Aætlanir á lands- og svæðisvísi				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um heilnæmt og öruggt umhverfi í: -15. kafli í II. hluta um takmörkun loftslagsbreytinga af mannavöldum -16. kafli í II hluta um vernd ósonlagsins	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Stefnumörkun í loftslagsmálum (2007)	www.umhverfisraduneyti.is	Í loftslagsstefnunni er m.a. sett fram langtímasýn um að minnka nettó losun gróðurhúsalofttegunda um 50-75% fram til ársins 2050 miðað við árið 1990	Til 2050	Almenn óstaðbundin stefna
Landgræðsluáætlun 2003-2014	www.landbunadur.is	Sjá meginmarkmið að binda kolefni í gróðri og jarðvegi til mótvægis við losun gróðurhúsalofttegunda.	2003-2014	Tekur til alls landsins
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um gæði andrúmslofts.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélag/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um gæði andrúmslofts.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélag/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélag	Sjá viðkomandi staðardagskrárvæðing s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um gæði andrúmslofts	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Viðmiðunarreglur Umhverfisstofnunar um flúoríð fyrir núverandi álver á Íslandi (með hliðsjón af norskum viðmiðum)	www.ust.is/starfsleyfi		Á við stakar framkvæmdir	
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 2. kafli um loftslagsbreytingar	Frá nóvember 1998	
Skýrslur um loftslagsmál	www.umhverfisraduneyti.is	Skýrsla vísindanefndar um loftslagsbreytingar. Skýrsla um leiðir til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda	Ágúst 2008 Júní 2009	

ANDRÚMSLOFT OG VEÐURFAR Staðbundið

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Vínarsamningurinn / Montrealbókunin um verndun ósonlagsins	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að vernda heilsu fólks og umhverfið gegn neikvæðum áhrifum sem kunna að verða vegna breytinga á ósonlaginu.	Ótímabundinn	177 aðildarríki í júní 2001
Genfarsamningurinn um loftmengun sem berst langar leiðir	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að vernda manninn og umhverfi hans gegn loftmengun.	Ótímabundinn	48 aðildarríki með ESB ríkjum júní 2001
Rammasamningur Sameinuðu þjóðanna um loftslagsbreytingar	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að koma í veg fyrir hættulega röskun á loftslagskerfinu af mannavöldum, og tryggja þannig að matvælaframleiðslu í heiminum verði ekki stefnt í hættu og að efnahagsþróun geti haldið áfram á sjálfbæran máta. Jafnframt er það markmið samningsins að stuðla að alþjóðlegri samvinnu um að auðvelda félagslega og efnahagslega aðlögun að loftslagsbreytingum.	Ótímabundinn	186 aðildarríki með ESB í júní 2001
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 65/2007 um losun gróðurhúsalofttegunda	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að skapa skilyrði fyrir stjórnvöld til þess að standa við alþjóðlegar skuldbindingar Íslands um að takmarka losun gróðurhúsalofttegunda á landi og í mengunarlögsögu Íslands og bindingu kolefnis í gróðri og jarðvegi ásamt heimildum til losunar koldíoxíðs frá tilteknum atvinnurekstri	Ótímabundinn	Taka til alls landsins og mengunarlögsögu.
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra. Jafnframt að draga skipulega úr myndun úrgangsefna eftir því sem unnt er og þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og nauðsynlegri förgun úrgangs háttáð þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómengduðum umhverfi.	Ótímabundinn	Taka til alls landsins, lofthelgi, efnahagslögsögu, og farkosta sem ferðast undir íslenskum fána.
Lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum	www.althingi.is	Sjá sérstaklega 95. gr. er varðar sérstakt starfsleyfi Vinnueftirlits ríkisins til tryggingar því, að starfsemi sem löggin gilda um fullnægi viðurkenndum stöðlum, ákvæðum laga og reglugerða, svo og fyrirmælum Vinnueftirlits ríkisins, að því er aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum snertir.	Ótímabundinn	Taka til alls landsins. Undanþegin eru siglingamál og loftferðir.
Reglugerð nr. 745/2003 um styrk ósons við yfirborð jarðar	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að fyrirbyggja eða draga úr skaðlegum áhrifum á heilbrigði manna, gróður, vistkerfi og umhverfið í heild sinni, með því að setja gróðurverndarmörk, heilsuverndarmörk og viðvörunarmörk fyrir styrk ósons við yfirborð jarðar.	Ótímabundinn	Tekur til lands og mengunarlögsögu. Reglugerðin gildir ekki á vinnustöðum sbr. ákvæði laga nr. 46/1980.
Reglugerð nr. 739/2003 um brennslu úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir eða takmarka eftir því sem kostur er neikvæð áhrif á umhverfið vegna losunar út í andrúmsloft, jarðveg, yfirborðsvatn og grunnvatn við brennslu eða sambrennslu úrgangs	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 586/2002 um efni sem eyða ósonlaginu	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið að vernda ósonlagið í heiðhvolfinu með því að tryggja örugga meðhöndlun efna sem eyða ósonlaginu, minnka losun þeirra og hætta notkun.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 251/2002 um brennisteinsdíoxíð, köfnunarefnisdíoxíð og köfnunarefnisoxíð, bensen, kolsýring, svifryk og blý í andrúmsloftinu og upplýsingar til almennings	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem m.a. er að tryggja að viðunandi og samræmdar mælingar á styrk brennisteinsdíoxíðs, köfnunarefnisdíoxíðs og köfnunarefnisoxíða, bensens, kolsýrings, svifryks og blýs í andrúmsloftinu séu gerðar og að miðla upplýsingum til almennings um styrk efnanna í andrúmslofti. Jafnframt að setja umhverfismörk, gróðurverndarmörk og heilsuverndarmörk og viðvörunarmörk fyrir efnin og viðhalda gæðum andrúmslofts þar sem þau eru mikil en bæta þau ella að því er varðar þessi efni og halda loftmengun af völdum þessara efna í lágmarki.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og efnahagslögsögu. Gildir ekki á vinnustöðum, sbr. ákvæði laga nr. 46/1980.
Reglugerð nr. 806/1999 um spilliefni	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að tryggja rétta meðhöndlun spilliefna þannig að þau valdi ekki mengun.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu
Reglugerð nr. 787/1999 um loftgæði	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir eða draga úr skaðlegum áhrifum loftmengunar á heilsu manna og umhverfið, meta loftgæði á samræmdan hátt, afla upplýsinga um loftgæði og viðhalda þeim þar sem þau eru mikil eða bæta þau ella. Jafnframt að draga úr mengun lofts.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Um loftmengun á vinnustöðum gilda ákvæði laga nr. 46/1980.
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættum mengunarvarnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Reglugerð nr. 230/1998 um tiltekin efni sem stuðla að auknum gróðurhúsaáhrifum	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að takmarka notkun tiltekinnna efna sem stuðla að auknum gróðurhúsaáhrifum, þ.e. vetnisflúorkolefni (HFC), kolefnissambönd sem innihalda flúor og vetni. Flúorkolefni (FC), kolefnissambönd sem innihalda einungis flúor og kolefni. Hexaflúorbrennisteinn SF6.	Ótímabundinn	Ekki tiltekið
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um heilnæmt og öruggt umhverfi í: -1. kafli í II. hluta um heilnæmt andrúmsloft. -15. kafli í II. hluta um takmörkun loftslagsbreytinga af mannavöldum. -16. kafli í II hluta um vernd ósonlagsins.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Stefnumörkun í loftslagsmálum (2007)	www.umhverfisraduneyti.is	Í loftslagsstefnunni er m.a. sett fram langtímasýn um að minnka nettó losun gróðurhúsalofttegunda um 50-75% fram til ársins 2050 miðað við árið 1990	Til 2050	Almenn óstaðbundin stefna
Landgræðsluáætlun 2003-2014	www.landbunadur.is	Sjá meginmarkmið að binda kolefni í gróðri og jarðvegi til mótvægis við losun gróðurhúsalofttegunda.	2003-2014	Tekur til alls landsins
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um gæði andrúmslofts.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um gæði andrúmslofts.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirliðgjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskráverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um gæði andrúmslofts	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifasvæði
Annað				
Viðmiðunarreglur Umhverfisstofnunar um flúoríð fyrir núverandi álver á Íslandi (með hlöðsón af norskum viðmiðum)	www.ust.is/starfsleyfi		Á við stakar framkvæmdir	
Tilskipun Evrópusambandsins nr 2004/107/EC um arseník, kadmíum, kvikasilfur, nikkell og PAH efni í andrúmslofti	http://eur-lex.europa.eu	Sjá 1. gr. um "the need to reduce pollution to levels which minimise harmful effects on human health, paying particular attention to sensitive populations, and the environment as a whole, to improve the monitoring and assessment of air quality including the deposition of pollutants and to provide information to the public.	Gildir frá desember 2012	
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 2. kafla um Loftslagsbreytingar	Frá nóvember 1998	

VATN OG SJÓR

Yfirborðsvatn

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifasvæði
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 71/2008 um fiskeldi	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið laganna að stuðla að ábyrgu fiskeldi og tryggja verndun villtra nytjastofna og koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum og lífríki þeirra.	Ótímabundin	Tekur til eldis vatnafiska og nytjastofna sjávar á íslensku forráðasvæði
Lög nr. 61/2006 um lax- og silungsveiði	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að kveða á um veiðirétt í ferskvatni og skynsamlega, hagkvæma og sjálfbæra nýtingu fiskstofna í ferskvatni og verndun þeirra. Sjá V. Kafli um fiskvegi og aðra mannvirkjagerð í og við veiðivötn.	Ótímabundinn	Öll veiði úr ferskvatnsfiskstofnum á íslensku forráðasvæði, nema önnur lög segi til um annað
Vatnalög nr. 20/2006 Ath. eldri gildandi lög 15/1923	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er skýrt eignarhald á vatni, skynsamleg vatnsnýting og hagkvæm og sjálfbær nýting vatns. Við hvers konar nýtingu vatnsréttinda skal þess gætt að raska ekki vatni, farvegi þess, lífríki þess, vistkerfum eða landslagi umfram það sem nauðsynlegt er.	Taka gildi 1. nóv 2008?	Taka til alls rennandi eða kyrrstæðs vatns á yfirborði jarðar og neðan jarðar, í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi
Lög nr. 85/2005 um verndun Þingvallavatns og vatnasviðs þess	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgangur sem er að stuðla að verndun lífríkis Þingvallavatns og vatnasviðs þess.	Ótímabundinn	Sjá 2. gr.
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra. Jafnframt að draga skipulega úr myndun úrgangsefna eftir því sem unnt er og þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og nauðsynlegri förgun úrgangs háttáð þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgangur sem er m.a. að stuðla að samskiptum manns og umhverfis þannig að hvorki spillist líf eða land né mengist sjór, vatn eða andrúmsloft. Sjá 37. gr. um sérstaka vernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, efnahagslögsögu og landgrunns
Lög nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu auðlinda í jörðu	www.althingi.is	Sjá 1. grein um gildissvið sem tekur til auðlinda í jörðu, í landi, í botni vatnsfalla og stöðuvatna og í sjávarbotni innan netlaga. Með auðlindum er átt við hvers konar frumefni, efnasambönd og orku sem vinna má úr jörðu, hvort heldur í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi og án tillits til hitastigs sem þau kunna að finnast við.	Ótímabundinn	Sjá 1. grein um gildissvið
Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómengduðu umhverfi.	Ótímabundinn	Taka til alls landsins, lofthelgi, efnahagslögsögu, og farkosta sem ferðast undir íslenskum fána.
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfar að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarminja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 804/1999 um varnir gegn mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að draga úr og takmarka mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri. Einnig er það markmið að stuðla að almennri vatnsvernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 803/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á hexaklórsýklóhexani (HCH) í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar á HCH.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 802/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kadmíum í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar kadmíums frá atvinnurekstri sem getur haft í för með sér mengun.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 801/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kvikasilfrí í yfirborðsvatn frá atvinnurekstri sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar kvikasilfrís frá atvinnu- og öðrum atvinnurekstri sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 800/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kvikasilfrí í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar af völdum kvikasilfrís frá öðrum atvinnurekstri en þeim sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólþ	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda almenning og umhverfið, einkum vatn og umhverfi þess, gegn mengun af völdum skólþs. Einnig að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólþs frá íbúðarbyggð, svo og hreinsun skólþs frá tilteknum atvinnurekstri.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Gildir ekki um losun skólþs frá skipum.
Reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun vatns og umhverfis þess af mannavöldum. Einnig að takmarka afleiðingar mengunar sem þegar hefur orðið á vatni og að flokkun vatns lúti tilteknum reglum, sbr. ákvæði reglugerðarinnar. Að stuðla að almennri verndun vatns. Skoða sérstaklega flokkun verndarsvæða í 13. gr.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættum mengunarvarnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.skipulag.is	Sjá gr. 4.15 um vötn, ár og sjó og gr. 4.21 um verndarsvæði vegna grunnvatns- og strandmengunar og mengunar í ám og vötnum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 35/1994 um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um gildissvið sem varðar olíubirgðastöðvar, bensínstöðvar, olíugeyma og önnur mannvirki þar sem olía er geymd. Jafnframt gildir reglugerðin um geyma þar sem úrgangsolía eða önnur spilliefni eru meðhöndluð eða geymd.	Ótímabundinn	
Aætlanir á lands- og svæðisvísi				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um heilnæmt og öruggt umhverfi í: -2. kafli í II. hluta um hreint og heilnæmt ferskvatn.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um heilnæmt og öruggt umhverfi í: -2. kafli í II. hluta um hreint og heilnæmt ferskvatn.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Svæðisskipulag Miðhálandis Íslands	www.halendi.is	Sjá markmið og stefnu um gæði yfirborðsvatns	2015	Tekur til hálandisins
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Skýrsla verkefnastjórnar um 1. áfanga		Tekur til ákveðinna svæða

Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um gæði yfirborðsvatns.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um gæði yfirborðsvatns.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélag	Sjá viðkomandi staðardagskrárvæðing s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um gæði yfirborðsvatns	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 9. kafla um Landbúnað	Frá nóvember 1998	
Handbók um aðgerðaráætlanir og flokkun vatns. Gefið út af Umhverfisstofnun árið 2004	www.ust.is	Handbókin inniheldur leiðbeiningar um gæðaflokkun vatns á Íslandi		
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun og endurheimt votlendis	www.ust.is og www.rala.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinnar framkvæmda.	Frá 2006	

VATN OG SJÓR

Grunnvatn

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Lög og reglugerðir				
Vatnalög nr. 20/2006 Ath. eldri gildandi lög 15/1923	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er skýrt eignarhald á vatni, skynsamleg vatnsnýting og hagkvæm og sjálfbær nýting vatns. Við hvers konar nýtingu vatnsréttinda skal þess gætt að raska ekki vatni, farvegi þess, lífríki þess, vistkerfum eða landslagi umfram það sem nauðsynlegt er.	Ótímabundinn. Taka gildi 2010?	Taka til alls rennandi eða kyrrstæðs vatns á yfirborði jarðar og neðan jarðar, í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi.
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra. Jafnframt að draga skipulega úr myndun úrgangsefna eftir því sem unnt er og þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og nauðsynlegri förgun úrgangs háttáð þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er m.a. að stuðla að samskiptum manns og umhverfis þannig að hvorki spillist líf eða land né mengist sjór, vatn eða andrúmsloft. Sjá 37. gr. um sérstaka vernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, efnahagslögsögu og landgrunns
Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að búa landsmönnum heilnæm lífskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómengdu umhverfi.	Ótímabundinn	Taka til alls landsins, lofthelgi, efnahagslögsögu, farkosta sem ferðast undir íslenskum fána.
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarmínja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 804/1999 um varnir gegn mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. markmið sem er að draga úr og takmarka mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri. Einnig er það markmið að stuðla að almennri vatnsvernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda almenning og umhverfið, einkum vatn og umhverfi þess, gegn mengun af völdum skólps. Einnig að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólps frá íbúðarbyggð, svo og hreinsun skólps frá tilteknum atvinnurekstri.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Gildir ekki um losun skólps frá skipum.
Reglugerð nr. 797/1999 um varnir gegn mengun grunnvatns	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun grunnvatns af mannavöldum. Einnig að takmarka afleiðingar mengunar sem þegar hefur orðið á grunnvatni. Skoða sérstaklega efni í I. og II. viðauka.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu
Reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun vatns og umhverfis þess af mannavöldum. Einnig að takmarka afleiðingar mengunar sem þegar hefur orðið á vatni og að flokkun vatns lúti tilteknum reglum, sbr. ákvæði reglugerðarinnar. Að stuðla að almennri verndun vatns. Skoða sérstaklega flokkun verndarsvæða í 13. gr.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættem mengunarvörnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998 m.s.br.	www.skipulag.is	Sjá gr. 4.21 um verndarsvæði vegna grunnvatns- og strandmengunar og mengunar í ám og vötnum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 35/1994 um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um gildissvið sem varðar oliubirgðastöðvar, bensínstöðvar, olíugeyma og önnur mannvirki þar sem olía er geymd. Jafnframt um geyma þar sem úrgangsolía eða önnur spilliefni eru meðhöndluð eða geymd.	Ótímabundinn	
Aætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	2. kafli í I. hluta þar sem fjallað er um ferskvatn.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um heilnæmt og öruggt umhverfi í: -2. kafli í II. hluta um hreint og heilnæmt ferskvatn.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Svæðisskipulag Miðhálandis Íslands	www.halendi.is	Sjá markmið og stefnu um gæði grunnvatns	2015	Tekur til hálandisins
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Skýrsla verkefnisstjórnar um 1. áfanga		Tekur til ákveðinna svæða
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um gæði grunnvatns.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um gæði grunnvatns.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskrárverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um gæði grunnvatns	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 9. kafla um Landbúnað	Frá nóvember 1998	

VATN OG SJÓR

Sjór og strandsvæði

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Lundúnasamningurinn um varnir gegn mengun hafsins vegna losunar efna	www.umhverfisraduneyti.is	Í samningnum eru reglur um varp úrgangsefna frá skipum og flugvélum, einkum efni sem hættuleg eru umhverfinu s.s. lífræn þrávirk efni, efni sem valda krabbameini, nokkrar tegundir þungmálma og geislavirk efni.	Ótímabundinn	78 aðildarríki
Samningur um verndun NA-Atlantshafsins (OSPAR)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir mengun Norðaustur-Atlantshafsins með því að draga úr mengun frá landi, mengun af völdum varps og brennslu og mengun frá uppsprettum í hafi. Auk þess tekur hann á mati á ástandi hafsins og verndun og varðveislustærkerfa og líffræðilegrar fjölbreytni hafsvæðisins.	Ótímabundinn	16 aðildarríki
Stokkhólmsamningurinn um lífræn þrávirk efni (Stockholm Convention on POPs)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið er að vernda heilsu manna og umhverfið gegn þrávirkum lífrænum efnunum.	Ótímabundinn	11 aðildarríki í júní 2002
Ramsarsamningurinn um votlendi	www.umhverfisraduneyti.is	Samþykkt um votlendi sem hafa alþjóðlegt gildi, einkum fyrir fuglalíf. Í samningnum er votlendissvæði skilgreint mjög víðtækt og nær m.a. yfir mýrar, flóa, fen og vötn með fersku, ísöltu eða söltu vatni, þar á meðal sjó þar sem dýpi er innan við sex metra.	Ótímabundinn	133 aðildarríki árið 2002
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveita	www.althingi.is	Sjá lið a og b í 1. gr. þar sem markmið þeirra er m.a. að afmarka skyldur sveitarfélaga hvað varðar fráveitumál og fráveituframkvæmdir og tryggja uppbyggingu og starfrækslu fráveitna þannig að frárennsli valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið.	Ótímabundin	Tekur til uppbyggingu og starfrækslu fráveitna.
Lög nr. 71/2008 um fiskeldi	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið laganna að stuðla að ábyrgu fiskeldi og tryggja verndun villtra nytjastofna og koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum og lífríki þeirra.	Ótímabundin	Tekur til eldis vatnafiska og nytjastofna sjávar á íslensku forráðasvæði
Lög nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda m.s.br.	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda hafið og strendur landsins gegn mengun og athöfnum sem stofnað geta heilbrigði manna í hættu, skaðað lífandi auðlindir hafsins og raskað lífríki þess, spillt umhverfinu eða hindrað lögmæta nýtingu hafs og stranda. Sjá 9. gr. um varp efna og hluta í hafið.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, lofthelgi og mengunarlögsögu
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er m.a. að stuðla að samskiptum manns og umhverfis þannig að hvorki spillist líf eða land né mengist sjór, vatn eða andrúmsloft. Sjá 37. gr. um sérstaka vernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, efnahagslögsögu og landgrunns
Lög nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu auðlinda í jörðu	www.althingi.is	Sjá 1. grein um gildissvið sem tekur til auðlinda í jörðu, í landi, í botni vatnsfalla og stöðuvatna og í sjávarbotni innan netlaga. Með auðlindum er átt við hvers konar frumefni, efnasambönd og orku sem vinna má úr jörðu, hvort heldur í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi og án tillits til hitastigs sem þau kunna að finnast við.	Ótímabundinn	Sjá 1. grein um gildissvið
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfar að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislunáttúru- og menningarmínja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarmínja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjörum í innri hluta fjarðarins sem markast af línu
Lög nr. 32/1986 um varnir gegn mengun sjávar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang, sem er að vernda hafið og strendur landsins gegn mengun sem stafar frá skipum, loftförum, pöllum eða öðrum mannvirkjum á sjó og frá landstöðvum af völdum olíu og annarra efna, sem talin eru upp í fylgiskjali 1, og stofnað getur heilsu manna í hættu, skaðað lífandi auðlindir hafsins og raskað lífríki þess, spillt umhverfinu eða truflað lögmæta nýtingu hafsins.	Ótímabundinn	Tekur til strandsvæða og mengunarlögsögu
Lög nr. 20/1972 um bann við losun hættulegra efna í sjó	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um að íslenskum skipum er bannað að losa í sjó, hvort heldur er innan eða utan íslenskrar lögsögu, öll þau efni eða efnasambönd, sem hættuleg geta verið sjávarlífi eða heilsu manna s.s. öll eitrefni, lífræn og ólífræn, auðleysanleg og torleysanleg sambönd málma og málmleysingja, geislavirk efni og sprengiefni.	Ótímabundinn	
Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda almenning og umhverfið, einkum vatn og umhverfi þess, gegn mengun af völdum skólps. Einnig að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólps frá íbúðarbyggð, svo og hreinsun skólps frá tilteknum atvinnurekstri.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun skólps frá skipum
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættingu mengunarvörnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Reglugerð nr. 465/1998 um viðbrögð við bráðamengun sjávar	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er m.a. að samræma þær aðgerðir sem beita þarf þegar sjór og strendur mengast skyndilega vegna olíuslyss eða sambærilegra óhappa í höfnum landsins og utan hafnarsvæða.	Ótímabundinn	
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998 m.s.br.	www.skipulag.is	Sjá gr. 4.21 um verndarsvæði vegna grunnvatns- og strandmengunar og mengunar í ám og vötnum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 35/1994 um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um gildissvið sem varðar olíubrigðastöðvar, bensinstöðvar, olíugeyma og önnur mannvirki þar sem olía er geymd. Jafnframt gildir reglugerðin um geyma þar sem úrgangsolía eða önnur spilliefni eru meðhöndluð eða geymd.	Ótímabundinn	
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um hnattræn viðfangsefni: -14. kafli um hreint haf.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um hnattræn viðfangsefni: -14. kafli um hreint haf.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Samræmd stefnumörkun um málefni hafsins	www.sjavarutvegsraduneyti.is	Tillaga umhverfis- sjávarútvegs- og utanríkisráðherra og grundvallast á því að viðhaldið sé heilbrigði hafsins, líffræðilegum fjölbreytileika og framleiðni í hafinu, þannig að sjálfbær nýting auðlinda hafsins geti áfram verið einn af þeim mikilvægu þáttum er tryggja góða lífsafkomu og velferð Íslendinga.	Frá 2004	
Framkvæmdaáætlun um varnir gegn mengun sjávar frá landi	www.ust.is	Áætlun um aðgerðir til að draga úr mengun af völdum þungmálma, þrávirkra lífrænna efna, geislavirkra efna, næringarsalta, olíu og skólps.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins

Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um sjó og strandsvæði.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um sjó og strandsvæði.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirleggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélag	Sjá viðkomandi staðardagskráverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um sjó og strandsvæði.	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 4. kafla um Hafíð	Frá nóvember 1998	
Leiðbeinandi reglur um meðferð dýpkunarefnis	www.ust.is	Unnið í samræmi við ákvæði OSPR samningsins. Tengist meðferð dýpkunarefnis sem koma þarf fyrir vegna viðhalds og breytinga í höfnum en í getur leynst mengun.	Ótímabundinn	
Mælingar á mengandi efnum á og við Ísland	www.ust.is	Vöktunarmælingar á mengandi efnum sem teknar hafa verið saman af fjölda stofnana. Hægt að nota sem heimild eða viðmið um áhrif tengd þessum málaflokki.	Ótímabundinn	
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun og endurheimt votlendis	www.ust.is og www.rala.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinna framkvæmda.	Frá 2006	

LAND OG SJÁVARBOTN
Jarðmyndanir

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Lög og reglugerðir				
Lög um verndun Mývatns og Laxár nr. 97/2004	www.althingi.is	Sjá markmið: Að stuðla að náttúruvernd á Mývatns- og Laxárvæðinu í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun og tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum. Lögin eiga að tryggja verndun líffræðilegrar fjölbreytni á vatnasviði Mývatns og Laxár ásamt verndun jarðmyndana og landslags með virkri náttúruvernd, einkum með tilliti til vísindalegra, félagslegra og fagurfræðilegra sjónarmiða. Sjá einnig 3. gr.	Ótímabundinn	Svæðisbundin
Lög um Þjóðgarðinn á Þingvöllum 47/2004	www.althingi.is	Í 3. gr. segir að land þjóðgarðsins skuli vera friðað í því skyni að varðveita ásýnd þess sem helgistaðar þjóðarinnar og til að viðhalda eins og kostur er hinu upprunalega náttúrufari. Almenningsur skal eiga kost á að njóta svæðisins samkvæmt þeim reglum sem Þingvallanefnd setur. Jarðmyndanir, gróður og dýralíf á svæðinu skal vera friðað.	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Bent er sérstaklega á 37. gr. laganna.	Ótímabundinn	Almenn óstaðbundin stefna
Skipulags- og byggingarlög 73/1997	www.althingi.is	1. gr. um markmið og 9 gr. um skipulagsskyldu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarminja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólmna og skerja á Breiðafirði ásamt fjörum í innri hluta fjarðarins sem markast af tiltekinni línu.
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Skoða sérstaklega 8. kafla í III. hluta þar sem fjallað er um jarðmyndanir.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Tillaga að þingsályktun til Náttúruverndaráætlunar 2004-2008	www.althingi.is	Markmið: Alþingi ályktar, með vísan til 65. gr. náttúruverndarlaga, nr. 44/1999, að á næstu fimm árum skuli unnið að friðlýsingu fjórtán svæða á landinu til að stuðla að traustari vernd íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi. Þingsályktunartillagan gengur út á friðlýsingu 14 svæða á árunum 2004-2008.		Tiltekin svæði
Friðlönd, þjóðgarðar, náttúruvætti, fólkvangar, svæði á náttúruverndarskrá	www.ust.is	Skoða þær friðlýsingar þar sem jarðmyndanir hafa verið aðalþáttur eða annar þáttur í friðlýsingu svæðis eða svæðis á náttúruverndarskrá. Jafnframt bent á að ef hætta er á röskun náttúruverndar á náttúruverndarskrá vegna framkvæmda þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruverndarskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundinn	Tekur til náttúruverndar á öllu landinu
Skýrsla nefndar um stofnun þjóðgarðs eða verndarsvæðis norðan Vatnajökuls	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlitsskýrsla þar sem tekið er saman verndargildi svæðisins norðan Vatnajökuls Sjá einkum viðauka D og E	Ótímabundinn	Svæðið norðan Vatnajökuls
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	http://www.landvernd.is og www.os.is	Kafla I a og b í skýrslu faghóps 1	Vinnu lýkur 2009	Tekur til ákveðinna svæða
Miðhálandi Íslands. Svæðisskipulag 2015	www.halendi.is	Skoða bls 43-45 um náttúruvernd og bls. 62-63 um náttúruverndargildi	2015	Svæðisbundið
Tillaga Umhverfisstofnunar að Náttúruverndaráætlun	www.ust.is	Í tillöggunni er fjallað um verndun helstu flokka íslenskra jarðminja.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um jarðmyndanir.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag, s.s. markmið og stefnu um jarðmyndanir	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskráverkferni. s.s. hvort að þar sé fjallað um jarðmyndanir	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Námur-Efnistaka og frágangur	www.ust.is	Fjallað er um efnistöku á landi þ.e. landi í einkaeign, ríkisjörðum og á þjóðlöndum auk efnistöku úr sjó. Farið er yfir hvernig staðið skuli að vali, skipulagningu og frágangi námusvæðis. Markmið leiðbeiningaritsins er að stuðla að skilvirkni í þessum málaflokki, með samræmingu vinnubragða og yfirliti á einum stað um lög og reglugerðir sem tengjast efnistöku.	Frá 2002	
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 3. kafla um náttúru	Frá nóvember 1998	

LAND OG SJÁVARBOTN

Jarðvegur

Stefna	Aðgengi	Athugun	Gildistími	Áhrifasvæði
Alþjóðleg stefna				
Samningur um aðgerðir gegn eyðimerkurmyndun	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið samningsins um að vinna gegn eyðimerkurmyndun og draga úr skaðlegum afleiðingum þurrka í löndum sem eiga við alvarlegan vanda að etja af völdum þurrka og /eða eyðimerkurmyndunar	Ótímabundinn	175 aðildarríki í júní 2001
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra. Jafnframt að draga skipulega úr myndun úrgangsefna eftir því sem unnt er og þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og nauðsynlegri förgun úrgangs háttáð þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Lög nr. 17/1965 um landgræðslu m.s. br.	www.althingi.is	Skoða og athuga hvort efni laganna sé viðeigandi í hverju tilviki fyrir sig.	Ótímabundinn	Almenn óstaðbundin stefna
Reglugerð nr. 739/2003 um brennslu úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir eða takmarka eftir því sem kostur er neikvæð áhrif á umhverfið vegna losunar út í andrúmsloft, jarðveg, yfirborðsvatn og grunnvatn við brennslu eða sambrennslu úrgangs	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að urðun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið. Í því felst að urðun úrgangs mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, að dregið verði úr þeirri hættu sem urðun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra, að dregið verði úr urðun úrgangs og að urðun verði háttáð þannig að úrgangur nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 737/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið þar sem m.a. kemur fram að stuðlað sé að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið, einkum mengun vatns, jarðvegs og andrúmslofts. Jafnframt er það markmið reglugerðarinnar að dregið verði með skipulögðum hætti úr myndun úrgangs eins og unnt er. Þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og að sú förgun úrgangs sem nauðsynleg er verði með skipulögðum hætti þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 799/1999 um meðhöndlun seyru	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að setja reglur um notkun seyru og koma í veg fyrir skaðleg áhrif vegna notkunar hennar á umhverfið og heilsu almennings.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni.
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættum mengunarvörnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur undir lög nr. 7/1998, um hollustuhætti og mengunarvarnir. Tekur einnig til laga nr. 32/1986, um varnir gegn mengun sjávar og laga nr. 18/1996, um erfðabreyttar lífverur.
Aætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Skoða sérstaklega 11. kafla í III. hluta þar sem fjallað er um sjálfbæra gróðurmytingu og endurheimt landgæða.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Náttúruminjasrá	www.ust.is/Natturuvernd	Ef vegna framkvæmda hætta er á röskun náttúruminja á náttúruminjasrá þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruminjar á náttúruminjasrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til náttúruminja á öllu landinu
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um náttúruminjar	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag, s.s. markmið og stefnu um jarðmyndanir	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskráverkfni.	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Vernd og endurheimt íslenskra birkiskóga	www.umhverfisraduneyti.is	Tillögur nefndar um stefnu Íslands varðandi birkiskóga. Taka til endurheimtar á skóglausu landi, verndar einstakra birkiskóga, leiðbeininga, fræðslu og rannsóknna og laga og stefnumótunar	Frá 2007	
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun og endurheimt votlendis	www.ust.is og www.rala.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinnna framkvæmda.	Frá 2006	
Flokkun jarðvegsrofs á Íslandi	http://www.rala.is/kvasir	Kortlagning og flokkun á jarðvegsrofi unnið af sérfræðingum hjá RALA og Landgræðslu ríkisins.	Frá 1997	Tekur yfir allt landið
Námur-Efnistaka og frágangur	www.ust.is	Fjallað er um efnistöku á landi þ.e. landi í einkaeign, ríkisjörðum og á þjóðlendum auk efnistöku úr sjó. Farið er yfir hvernig staðið skuli að vali, skipulagningu og frágangi námusvæðis. Markmið leiðbeiningaritsins er að stuðla að skilvirkni í þessum málaflokki, með samræmingu vinnubragða og yfirliti á einum stað um lög og reglugerðir sem tengjast efnistöku.	Frá 2002	

LAND OG SJÁVARBOTN

Jarðhitasvæði

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Ahrifasvæði
Alþjóðleg stefna				
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Bent er sérstaklega á 37. gr. laganna.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu auðlinda í jörðu m.s.br.	www.althingi.is	Sjá 1. grein um gildissvið sem tekur til auðlinda í jörðu, í landi, í botni vatnsfalla og stöðuvatna og í sjávarbotni innan netlaga. Með auðlindum er átt við hvers konar frumefni, efnasambönd og orku sem vinna má úr jörðu, hvort heldur í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi og án tillits til hitastigs sem þau kunna að finnast við.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Aætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Skoða sérstaklega 12. kafla í III. hluta þar sem fjallað er um aukna nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Tillaga Umhverfisstofnunar að Náttúruverndaráætlun	http://ust.is/Natturuvernd	Í tillögunni er fjallað um verndun helstu flokka íslenskra jarðminja.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Náttúruminjaskrá	http://ust.is/Natturuvernd	Ef vegna framkvæmda hætta er á röskun náttúruminja á náttúruminjaskrá þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruminjar á náttúruminjaskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til náttúruminja á öllu landinu
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Ath. þá fyrirvara um jarðhitasvæði sem lúta að stöðu vatnsaflsvirkjana miðað við jarðvarmavirkjanir og þar með um röðun faghóps 1 í umhverfisflokkum sem getið er um á bls. 30-31 í greinargerð faghópsins. Fyrirliggjandi skýrslur úr 2. áfanga Rammaáætlunar um jarðhitasvæði.	Vinnu lýkur 2009.	Tekur til ákveðinna svæða
Tillaga að þingsályktun til Náttúruverndaráætlunar 2004-2008	www.althingi.is	Markmið: Alþingi ályktar, með vísan til 65. gr. náttúruverndarlaga, nr. 44/1999, að á næstu fimm árum skuli unnið að friðlýsingu fjórtán svæða á landinu til að stuðla að traustari vernd íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi. Þingsályktunartillagan gengur út á friðlýsingu 14 svæða á árunum 2004-2008		Tiltekin svæði
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag Miðhálandis Íslands	www.halendi.is	Sjá markmið og stefnu um gæði yfirborðsvatns	Til ársins 2015	Tekur til hálandisins
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um náttúruminjar	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag, s.s. markmið og stefnu um jarðmyndanir	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirliggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskrárvæðing. s.s. hvort að þar sé fjallað um jarðhitasvæði	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Reglur um veitingu leyfa til rannsókna og nýtingar á örverum sem vinna má á jarðhitasvæðum	www.idnadarraduneyti.is	Tilgangur þessara reglna er að skapa ramma fyrir veitingu leyfa til rannsókna og nýtingar á örverum sem finnast á jarðhitasvæðum landsins og að tryggja eftirlit með rannsóknum og nýtingu.	Ótímabundin	Jarðhitasvæði landsins

VISTKERFI
Líf í vatni

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Ramsarsamningurinn um votlendi	www.umhverfisraduneyti.is	Samþykkt um votlendi sem hafa alþjóðlegt gildi, einkum fyrir fuglalíf. Í samningnum er votlendissvæði skilgreint mjög víðtækt og nær m.a. yfir mýrar, flóa, fen og vötn með fersku, ísöltu eða söltu vatni, þar á meðal sjó þar sem dýpi er innan við sex metra.	Ótímabundinn	124 aðildarríki
Samningurinn um líffræðilega fjölbreytni (Convention on Biological Diversity - CBD)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið samningsins er að vernda líffræðilega fjölbreytni og að stuðla að sjálfbærri nýtingu lífandi náttúruauðlinda. Jafnframt er það markmið samningsins að stuðla að sanngjarnri skiptingu þess hagnaðar sem hlýst af nýtingu erfðauðlinda sem og aðgangi að þeim og tækni til að nýta þær.	Ótímabundinn	180 aðildarríki
Bernarsamningurinn um villtar plöntur og dýr	www.umhverfisraduneyti.is	Aðilum ber að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að viðhalda, eða aðlaga, stofnstærð villtra dýra og plantna, í samræmi við einkum vistfræðilegar, vísindalegar og menningarlegar kröfur. - Samningnum fylgja fjórir viðaukar. Viðaukar I-III telja þær plöntur og þau dýr sem aðilum ber að vernda og ákvæði um verndun þeirra. Viðauki IV fjallar um forboðinn veiðibúnað og veiðiaðferðir.	Ótímabundinn	45 aðildarríki
Lög og reglugerðir				
Lög nr.71/2008 um fiskeldi	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið laganna að stuðla að ábyrgu fiskeldi og tryggja verndun villtra nytjastofna og koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum og lífríki þeirra.	Ótímabundin	Tekur til eldis vatnafiska og nytjastofna sjávar á íslensku forráðasvæði
Lög nr. 61/2006 um lax- og silungsveiði	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að kveða á um veiðirétt í ferskvatni og skynsamlega, hagkvæma og sjálfbæra nýtingu fiskstofna í ferskvatni og verndun þeirra. Sjá V. Kafli um fiskvegi og aðra mannvirkjagerð í og við veiðivötn.	Ótímabundinn	Öll veiði úr ferskvatnsfiskstofnum á íslensku forráðasvæði, nema önnur lög segi til um annað
Vatnalög nr. 20/2006 Ath. eldri gildandi lög 15/1923	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er skýrt eignarhald á vatni, skynsamleg vatnsnýting og hagkvæm og sjálfbær nýting vatns. Við hvers konar nýtingu vatnsréttinda skal þess gætt að raska ekki vatni, farvegi þess, lífríki þess, vistkerfum eða landslagi umfram það sem nauðsynlegt er.	Ótímabundinn – Gildistöku frestað	Taka til alls rennandi eða kyrrstæðs vatns á yfirborði jarðar og neðan jarðar, í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi
Lög nr. 85/2005 um verndun Þingvallavatns og vatnasviðs þess	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgangur sem er að stuðla að verndun lífríkis Þingvallavatns og vatnasviðs þess og 4. gr.	Ótímabundinn	Sjá 2. gr.
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra. Jafnframt að draga skipulega úr myndun úrgangsefna eftir því sem unnt er og þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og nauðsynlegri förgun úrgangs háttáð þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgangur sem er m.a. að stuðla að samskiptum manns og umhverfis þannig að hvorki spillist líf eða land né mengist sjór, vatn eða andrúmsloft. Sjá 37. gr. um sérstaka vernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, efnahagslögsögu og landgrunns
Lög um varnir gegn landbroti nr. 91/2002	www.althingi.is	Tilgangur laga þessara er að draga úr eða koma í veg fyrir landbrot og annað tjón á landi, landkostum eða mannvirkjum með fyrirhleðslum gegn ágangi vatna. Landgræðsla ríkisins telst ávallt vera framkvæmdaraðili þegar unnið er að fyrirhleðslum samkvæmt lögum þessum.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins

Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarminja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 739/2003 um brennslu úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir eða takmarka eftir því sem kostur er neikvæð áhrif á umhverfið vegna losunar út í andrúmsloft, jarðveg, yfirborðsvatn og grunnvatn við brennslu eða sambrennslu úrgangs	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að urðun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið s.s. . Í því felst að urðun úrgangs mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, að dregið verði úr þeirri hættu sem urðun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra, að dregið verði úr urðun úrgangs og að urðun verði háttáð þannig að úrgangur nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 737/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið þar sem m.a. kemur fram að stuðlað sé að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið, einkum mengun vatns, jarðvegs og andrúmslofts. Jafnframt að dregið verði með skipulögðum hætti úr myndun úrgangs eins og unnt er	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 806/1999 um spilliefni	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að tryggja rétta meðhöndlun spilliefna þannig að þau valdi ekki mengun		Tekur til alls landsins og mengunarlögs.
Reglugerð nr. 804/1999 um varnir gegn mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að draga úr og takmarka mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri. Einnig að stuðla að almennri vatnsvernd.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögs.
Reglugerð nr. 803/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á hexaklórskýlóhexani (HCH) í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar á HCH.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögs.
Reglugerð nr. 802/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kadmíum í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar kadmíums frá atvinnurekstri sem getur haft í för með sér mengun.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 801/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kvikasilfri í yfirborðsvatn frá atvinnurekstri sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar kvikasilfurs frá atvinnurekstri sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 799/1999 um meðhöndlun seyru	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að setja reglur um notkun seyru og koma í veg fyrir skaðleg áhrif vegna notkunar hennar á umhverfið og heilsu almennings.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni.
Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólþ	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda almenning og umhverfið, einkum vatn og umhverfi þess, gegn mengun af völdum skólþs. Einnig að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólþs frá íbúðarbyggð, svo og hreinsun skólþs frá tilteknum atvinnurekstri.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun skólþs frá skipum
Reglugerð nr. 797/1999 um varnir gegn mengun grunnvatns	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun grunnvatns af mannavöldum. Einnig að takmarka afleiðingar mengunar sem þegar hefur orðið á grunnvatni.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni
Reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun vatns og umhverfis þess af mannavöldum. Einnig að takmarka afleiðingar mengunar sem þegar hefur orðið á vatni og að flokkun vatns lúti tilteknum reglum, sbr. ákvæði reglugerðarinnar. Enn fremur að stuðla að almennri verndun vatns.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni

Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættum mengunarvörnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.skipulag.is	Sjá gr. 4.15 um vötn, ár og sjó og gr. 4.21 um verndarsvæði vegna grunnvatns- og strandmengunar og mengunar í ám og vötnum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Aætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Náttúruminjaskrá	www.ust.is	Ef vegna framkvæmda hætta er á röskun náttúruminja á náttúruminjaskrá þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruminjar á náttúruminjaskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Náttúruverndaráætlun	www.ust.is	Í náttúruverndaráætlun er fjallað um verndun helstu flokka svæða og tegunda.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Ath. þá fyrirvara um jarðhitasvæði sem lúta að stöðu vatnsaflsvirkjana miðað við jarðvarmavirkjanir og þar með um röðun faghóps 1 í umhverfisflokka sem getið er um á bls. 30-31 í greinargerð faghópsins.	Vinnu lýkur 2009.	Tekur til ákveðinna svæða
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag Miðhálandis Íslands	www.halendi.is	Sjá markmið og stefnu um líf í vatni	2015	Tekur til hálandisins
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um líf í vatni.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um líf í vatni.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirleggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskráverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um líf í vatni.	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 9. kafla um Landbúnað	Frá nóvember 1998	
Handbók um aðgerðaráætlanir og flokkun vatns. Gefið út af Umhverfisstofnun árið 2004	www.ust.is	Handbókin inniheldur leiðbeiningar um gæðaflokkun vatns á Íslandi		
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun og endurheimt votlendis	www.ust.is og www.rala.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinnar framkvæmda.	Frá 2006	
Lífriksvernd á norðurlöndum (Conservation of Arctic Flora and Fauna CAFF)	www.caff.is	CAFF work plan og fleiri gögn má nálgast á heimasíðu SAFF		

Alþjóðlegt samstarf um birtingu gagnasafna um líffræðilega fjölbreytni (Global Biodiversity Information Facility - GBIF)	www.gbif.org	Alþjóðlegt samstarfi um birtingu líffræðilegra gagnasafna. Markmið GBIF er að gera gagnasöfn um líffræðilega fjölbreytni frá ólíkum aðilum aðgengileg á einum stað á netinu og að tengja saman ólíkar gerðir náttúrufarsupplýsinga.		
Starfsreglur um góða búskaparhætti	www.ust.is	Reglurnar miða að því að koma í veg fyrir vatnsmengun af völdum áburðarefna. Þær lýsa helstu áhættuþáttum og innihalda einfaldar leiðbeiningar sem eru ætlaðar til að afstýra mengun.	Frá ágúst 2002	
Tilskipun Evrópusambandsins nr. 2007/107/EC um arseník, kadmíum, kvikasilfur, nikkell og PAH efni í andrúmslofti	www.eur-lex.europa.eu		Gildir frá desember 2012	
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands. -10. Sjálfbær nýting auðlinda hafsins. -14. Hreint haf.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands. -10. Sjálfbær nýting auðlinda hafsins. -14. Hreint haf.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Náttúruminjaskrá	www.ust.is	Ef vegna framkvæmda hættu er á röskun náttúruminja á náttúruminjaskrá þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruminjar á náttúruminjaskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Náttúruverndaráætlun	www.ust.is	Í náttúruverndaráætlun er fjallað um verndun helstu flokka svæða og tegunda.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Válisti – fuglar	www.ni.is	Válisti er ein af meginstoðum náttúruverndar þar sem fjallað er um tegundir sem eiga undir högg að sækja, þær skráðar með skipulegum hætti og gera tillögur um frekari rannsóknir og aðgerðir þeim til verndar.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Válisti - plöntur	www.ni.is	Válisti er ein af meginstoðum náttúruverndar þar sem fjallað er um tegundir sem eiga undir högg að sækja, þær skráðar með skipulegum hætti og gera tillögur um frekari rannsóknir og aðgerðir þeim til verndar.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Verndun tegunda og svæða. Tillögur Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna Náttúruverndaráætlunar	www.ni.is	Sjá kafla 3.9.2 um Ábyrgðartegundir	Frá 2002	
Samræmd stefnumörkun um málefni hafsins	www.sjavarutvegsraduneyti.is	Tillaga umhverfis- sjávarútvegs- og utanríkisráðherra og grundvallast á því að viðhaldið sé heilbrigði hafsins, líffræðilegum fjölbreytileika og framleiðni í hafinu, þannig að sjálfbær nýting auðlinda hafsins geti áfram verið einn af þeim mikilvægu þáttum er tryggja góða lífsafkomu og velferð Íslendinga.	Frá 2004	
Framkvæmdaáætlun um varnir gegn mengun sjávar frá landi	www.ust.is	Áætlun um aðgerðir til að draga úr mengun af völdum þungmálma, þrávirkra lífrænna efna, geislavirkra efna, næringarsalta, olíu og skólps.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Stefnumörkun Íslands um líffræðilega fjölbreytni	www.umhverfisraduneyti.is	Í stefnumörkuninni er lögð áhersla á 10 meginmarkmið og 27 aðgerðir í þeim tilgangi að koma stefnunni til framkvæmdar. Meðal áhersluatriða þar eru rannsóknir og vöktun, fræðsla, verndun lífríkis á landi og í ferskvatni, svæðisbundin verndun lífríkis í sjó, vörn gegn ágengum framandi tegundum, endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni, reglur um meðferð og dreifingu erfðabreyttra lífvera.	Ágúst 2008	
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um líf í sjó.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um líf í sjó.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag.	Ótímabundin	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskrárverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um líf í sjó.	Ótímabundin	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Lífríkisvernd á norðurslóðum (Conservation of Arctic Flora and Fauna CAFF)	www.caff.is	CAFF work plan og fleiri gögn má nálgast á heimasíðu SAFF		
Alþjóðlegt samstarf um birtingu gagnasafna um líffræðilega fjölbreytni (Global Biodiversity Information Facility - GBIF)	www.gbif.org	Alþjóðlegt samstarfi um birtingu líffræðilegra gagnasafna. Markmið GBIF er að gera gagnasöfn um líffræðilega fjölbreytni frá ólíkum aðilum aðgengileg á einum stað á netinu og að tengja saman ólíkar gerðir náttúrufarsupplýsinga.		

VISTKERFI

Líf í sjó

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Ahrifasvæði
Alþjóðleg stefna				
Lundúnasamningurinn um varnir gegn mengun hafsins vegna losunar efna	www.umhverfisraduneyti.is	Í samningnum eru reglur um varp úrgangsefna frá skipum og flugvélum, einkum efni sem hættuleg eru umhverfinu s.s. lífræn þrávirk efni, efni sem valda krabbameini, nokkrar tegundir þungmálma og geislavirk efni.	Ótímabundinn	78 aðildarríki
Samningur um verndun NA-Atlantshafsins (OSPAR)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir mengun Norðaustur-Atlantshafsins með því að draga úr mengun frá landi, mengun af völdum varps og brennslu, og mengun frá uppsprettum í hafi. Auk þess tekur hann á mati á ástandi hafsins og verndun og varðveislustækna og líffræðilegrar fjölbreytni hafsveðisins.	Ótímabundinn	16 aðildarríki
Stokkhólmssamningurinn um lífræn þrávirk efni (Stockholm Convention on POPs)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið er að vernda heilsu manna og umhverfið gegn þrávirkum lífrænum efnum	Ótímabundinn	11 aðildarríki í júní 2002
Samningurinn um líffræðilega fjölbreytni (Convention on Biological Diversity CBD)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið samningsins er að vernda líffræðilega fjölbreytni og að stuðla að sjálfbærri nýtingu lífandi náttúruauðlinda. Jafnframt er það markmið samningsins að stuðla að sanngjarnri skiptingu þess hagnaðar sem hlýst af nýtingu erfðauðlinda sem og aðgangi að þeim og tækni til að nýta þær.	Ótímabundinn	180 aðildarríki
Ramsarsamningurinn um votlendi	www.umhverfisraduneyti.is	Samþykkt um votlendi sem hafa alþjóðlegt gildi, einkum fyrir fuglalíf. Í samningnum er votlendissvæði skilgreint mjög víðtækt og nær m.a. yfir mýrar, flóa, fen og vötn með fersku, ísöltu eða söltu vatni, þar á meðal sjó þar sem dýpi er innan við sex metra.	Ótímabundinn	133 aðildarríki árið 2002
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 71/2008 um fiskeldi	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið laganna að stuðla að ábyrgu fiskeldi og tryggja verndun villtra nytjastofna og koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum og lífríki þeirra.	Ótímabundin	Tekur til eldis vatnafiska og nytjastofna sjávar á íslensku forráðasvæði
Lög nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda m.s.br.	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda hafið og strendur landsins gegn mengun og athöfnum sem stofnað geta heilbrigði manna í hættu, skaðað lífandi auðlindir hafsins og raskað lífríki þess, spillt umhverfinu eða hindrað lögmæta nýtingu hafs og stranda. Sjá 9. gr. um varp efna og hluta í hafið	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, lofthelgi og mengunarlögsögu
Lög nr. 13/2001 um leit, rannsóknir og vinnslu kolvetnis	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um gildissvið. Tekur til leitar, rannsókna og vinnslu kolvetnis og flutnings þess eftir leiðsluferfi utan netlaga í landhelgi, efnahagslögsögu og landgrunni Íslands. Lögin taka einnig til hafstöðva nema annað sé ákveðið í lögum eða reglum settum með stoð í lögum þessum.		Sjá umfjöllun um 1. gr.
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er m.a. að stuðla að samskiptum manns og umhverfis þannig að hvorki spillist líf eða land né mengist sjór, vatn eða andrúmsloft. Sjá 37. gr. um sérstaka vernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, efnahagslögsögu og landgrunns
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarminja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarminja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjörum í innri hluta fjarðarins sem markast af línu
Lög nr. 32/1986 um varnir gegn mengun sjávar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að vernda hafið og strendur landsins gegn mengun sem stafar frá skipum, loftförum, pöllum eða öðrum mannvirkjum á sjó og frá landstöðvum af völdum olíu og annarra efna, sem talin eru upp í fylgiskjali 1, og stofnað getur heilsu manna í hættu, skaðað lífandi auðlindir hafsins og raskað lífríki þess, spillt umhverfinu eða truflað lögmæta nýtingu hafsins.	Ótímabundinn	Tekur til strandsvæða og mengunarlögsögu
Lög nr. 20/1972 um bann við losun hættulegra efna í sjó	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um að íslenskum skipum er bannað að losa í sjó, hvort heldur er innan eða utan íslenskrar lögsögu, öll þau efni eða efnasambönd, sem hættuleg geta verið sjávarlífi eða heilsu manna s.s. öll eitrefni, lífræn og ólífræn, auðleysanleg og torleysanleg sambönd málma og málmleysingja, geislavirk efni og sprengiefni.	Ótímabundinn	
Reglugerð nr. 806/1999 um spilliefni	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að tryggja rétta meðhöndlun spilliefna þannig að þau valdi ekki mengun	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögunnar
Reglugerð nr. 804/1999 um varnir gegn mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að draga úr og takmarka mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri. Einnig að stuðla að almennri vatnsvernd.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni
Reglugerð nr. 803/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á hexaklórskýklóhexani (HCH) í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar á HCH.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni
Reglugerð nr. 802/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kadmíum í yfirborðsvatn	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar kadmíums frá atvinnurekstri sem getur haft í för með sér mengun.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 801/1999 um losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið fyrir losun á kvikasilfrí í yfirborðsvatn frá atvinnurekstri sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir mengun vatns með því að setja losunarmörk, umhverfismörk og gæðamarkmið vegna losunar kvikasilfurs frá atvinnurekstri sem stundar rafgreiningu alkalíklóríða	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun í grunnvatn
Reglugerð nr. 799/1999 um meðhöndlun seyru	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að setja reglur um notkun seyru og koma í veg fyrir skaðleg áhrif vegna notkunar hennar á umhverfið og heilsu almennings.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni.
Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda almenning og umhverfið, einkum vatn og umhverfi þess, gegn mengun af völdum skólps. Einnig að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólps frá íbúðarbyggð, svo og hreinsun skólps frá tilteknum atvinnurekstri.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun skólps frá skipum
Reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun vatns og umhverfis þess af mannavöldum. Einnig að takmarka afleiðingar mengunar sem þegar hefur orðið á vatni og að flokkun vatns lúti tilteknum reglum, sbr. ákvæði reglugerðarinnar. Enn fremur að stuðla að almennri verndun vatns.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættum mengunarvörnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Reglugerð nr. 465/1998 um viðbrögð við bráðamengun sjávar	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem m.a. er ætlað að samræma þær aðgerðir sem þarf þegar sjór og strendur mengast skyndilega vegna olíuslyss eða sambærilegra óhappa í höfnum landsins og vatn	Ótímabundinn	

		hafnarsvæða og reyna að draga úr tjóni, eða koma í veg fyrir hugsanlegt tjón vegna bráðamengunar eftir því sem kostur er.		
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.skipulag.is	Sjá gr. 4.15 um vötn, ár og sjó og gr. 4.21 um verndarsvæði vegna grunnvatns- og strandmengunar og mengunar í ám og vötnum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 35/1994 um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um gildissvið sem varðar olíubirgðastöðvar, bensínstöðvar, olíugeyma og önnur mannvirki þar sem olía er geymd. Jafnframt gildir reglugerðin um geyma þar sem úrgangsolía eða önnur spilliefni eru meðhöndluð eða geymd.	Ótímabundinn	

Áætlanir á lands- og svæðisvísi				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands. -10. Sjálfbær nýting auðlinda hafsins. -14. Hreint haf.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands. -10. Sjálfbær nýting auðlinda hafsins. -14. Hreint haf.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Náttúruminjaskrá	www.ust.is	Ef vegna framkvæmda hætta er á röskun náttúruminja á náttúruminjaskrá þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruminjar á náttúruminjaskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Náttúruverndaráætlun	www.ust.is	Í náttúruverndaráætlun er fjallað um verndun helstu flokka svæða og tegunda.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Válisti – fuglar	www.ni.is	Válisti er ein af meginstöðum náttúruverndar þar sem fjallað er um tegundir sem eiga undir högg að sækja, þær skráðar með skipulegum hætti og gera tillögur um frekari rannsóknir og aðgerðir þeim til verndar.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Válisti - plöntur	www.ni.is	Válisti er ein af meginstöðum náttúruverndar þar sem fjallað er um tegundir sem eiga undir högg að sækja, þær skráðar með skipulegum hætti og gera tillögur um frekari rannsóknir og aðgerðir þeim til verndar.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Verndun tegunda og svæða. Tillögur Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna Náttúruverndaráætlunar	www.ni.is	Sjá kafla 3.9.2 um Ábyrgðartegundir	Frá 2002	
Samræmd stefnumörkun um málefni hafsins	www.sjavarutvegsraduneyti.is	Tillaga umhverfis- sjávarutvegs- og utanríkisráðherra og grundvallast á því að viðhaldi sé heilbrigði hafsins, líffræðilegum fjölbreytileika og framleiðni í hafinu, þannig að sjálfbær nýting auðlinda hafsins geti áfram verið einn af þeim mikilvægu þáttum er tryggja góða lífsafkomu og velferð Íslendinga.	Frá 2004	
Framkvæmdaáætlun um varnir gegn mengun sjávar frá landi	www.ust.is	Áætlun um aðgerðir til að draga úr mengun af völdum þungmálma, þrávirkra lífrænna efna, geislavirkra efna, næringarsalta, olíu og skólps.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um líf í sjó.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um líf í sjó.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskrárverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um líf í sjó.	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Lífriksvernd á norðurljóðum (Conservation of Arctic Flora and Fauna CAFF)	www.caff.is	CAFF work plan og fleiri gögn má nálgast á heimasíðu SAFF		
Alþjóðlegt samstarf um birtingu gagnasafna um líffræðilega fjölbreytni (Global Biodiversity Information Facility - GBIF)	www.gbif.org	Alþjóðlegt samstarfi um birtingu líffræðilegra gagnasafna. Markmið GBIF er að gera gagnasöfn um líffræðilega fjölbreytni frá ólíkum aðilum aðgengileg á einum stað á netinu og að tengja saman ólíkar gerðir náttúrufræðisupplýsinga.		
Tilskipun Evrópusambandsins nr 2007/107/EC um arsenik, kadmium, kvikasilfur, nikkel og PAH efni í andrúmslofti	http://eur-lex.europa.eu		Gildir frá desember 2012	
Stefnumörkun Íslands um líffræðilega fjölbreytni	www.umhverfisraduneyti.is	Í stefnumörkuninni er lögð áhersla á 10 meginmarkmið og 27 aðgerðir í þeim tilgangi að koma stefnunni til framkvæmdar. Meðal áhersluatriða þar eru rannsóknir og vöktun, fræðsla, verndun lífríkis á landi og í ferskvatni, svæðisbundin verndun lífríkis í sjó, vörn gegn ágengum framandi tegundum, endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni, reglur um meðferð og dreifingu erfðabreyttra lífvera.	Ágúst 2008	

VISTKERFI
Líf á landi

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Alþjóðasamþykkt um fuglavernd – tengist Bernarsamningnum	www.umhverfisraduneyti.is	Alþjóðlegur samningur sem er að mestu leyti óvirkur þar sem tekið er á þessum málum í Bernarsamningnum.	Ótímabundinn	10 aðildarríki
Ramsarsamningurinn um votlendi	www.umhverfisraduneyti.is	Samþykkt um votlendi sem hafa alþjóðlegt gildi, einkum fyrir fuglalíf. Í samningnum er votlendissvæði skilgreint mjög víðtækt og nær m.a. yfir mýrar, flóa, fen og vötn með fersku, ísölu eða söltu vatni, þar á meðal sjó þar sem dýpi er innan við sex metra.	Ótímabundinn	124 aðildarríki
Samningurinn um líffræðilega fjölbreytni (Convention on Biological Diversity - CBD)	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið samningsins er að vernda líffræðilega fjölbreytni og að stuðla að sjálfbærri nýtingu lífandi náttúruauðlinda. Jafnframt er það markmið samningsins að stuðla að sanngjarnri skiptingu þess hagnaðar sem hlýst af nýtingu erfðaauðlinda sem og aðgangi að þeim og tækni til að nýta þær.	Ótímabundinn	180 aðildarríki
Bernarsamningurinn um villtar plöntur og dýr	www.umhverfisraduneyti.is	Aðilum ber að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að viðhalda, eða aðlaga, stofnstærð villtra dýra og plantna, í samræmi við einkum vistfræðilegar, vísindalegar og menningarlegar kröfur. - Samningnum fylgja fjórir viðaukar. Viðaukar I-III telja þær plöntur og þau dýr sem aðilum ber að vernda og ákvæði um verndun þeirra. Viðauki IV fjallar um forboðinn veiðibúnað og veiðiaðferðir.	Ótímabundinn	45 aðildarríki
Evrópusamningur um vernd dýra í landbúnaði	www.umhverfisraduneyti.is	Markmiðið er að vernda dýr í landbúnaði, og þá einkum í stórvirkum nútímabúskap.	Ótímabundinn	27 aðildarríki.
Samningur um aðgerðir gegn eyðimerkurmyndun	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið samningsins er að vinna gegn eyðimerkurmyndun og draga úr skaðlegum afleiðingum þurrka í löndum sem eiga við alvarlegan vanda að etja af völdum þurrka og/eða eyðimerkurmyndunar.	Ótímabundinn	175 aðildarríki júní 2001
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 95/2006 um landshlutaverkefni í skógrækt	www.althingi.is	Sjá markmið laganna og tilgang landshlutaverkefnanna sem er að skapa skógarauðlind á Íslandi, rækta fjölnytjaskóga og skjólbelti, treysta byggð og efla atvinnulíf.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 85/2005 um verndun Þingvallavatns og vatnasviðs þess	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgangur sem er að stuðla að verndun lífríkis Þingvallavatns og vatnasviðs þess	Ótímabundinn	Sjá 2. gr.
Lög nr. 97/2004 um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að náttúruvernd á Mývatns- og Laxárvæðinu í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun og tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum. Sjá einnig 2. gr. um gildissvið.	Ótímabundinn	Sjá 2. grein um gildissvið
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra. Jafnframt að draga skipulega úr myndun úrgangsefna eftir því sem unnt er og þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og nauðsynlegri förgun úrgangs háttáð þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 37. grein þar sem fjallað er um sérstaka vernd og 39. grein þar sem fjallað er um vernd skóga og annarra gróðursamfélaga.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 64/1999 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum	www.althingi.is	Sjá VI. kafla um sérákvæði um veiðar og VII. kafla um nýtingu hlunninda.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu auðlinda í jörðu	www.althingi.is	Sjá 1. grein um gildissvið sem tekur til auðlinda í jörðu, í landi, í botni vatnsfalla og stöðuvatna og í sjávarbotni innan netlaga. Með auðlindum er átt við hvers konar frumefni, efnasambönd og orku sem vinna má úr jörðu, hvort heldur í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi og án tillits til hitastigs sem þau kunna að finnast við.	Ótímabundinn	Sjá 1. grein um gildissvið
Lög nr. 70/1998 Búnaðarlög	www.althingi.is	Sjá gr. 6 þar sem fjallað er um jarðarbætur. Þær skulu m.a. stuðla að sjálfbærri landnýtingu, verndun vistkerfa og taki mið af skuldbindingum Íslendinga um varðveislu líffræðilegrar fjölbreytni. Sjá 9. gr þar sem fjallað er um búfjárrækt og að hún skuli taka mið af skuldbindingum Íslendinga um varðveislu líffræðilegrar fjölbreytni.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarmínja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 18/1996 um erfðabreyttar lífverur	www.althingi.is	Sjá 1. gr um markmið laganna til að vernda náttúru Íslands, vistkerfi, plöntur og heilsu manna og dýra gegn skaðlegum og óæskilegum áhrifum erfðabreyttra lífvera. Lögini taka til allrar notkunar og starfsemi með erfðabreyttar lífverur, þar með talið rannsóknir, framleiðslu, geymslu, meðhöndlun úrgangs, slepping og dreifing, auk eftirlits með athafnasvæðum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarmínja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjörum í innri hluta fjarðarins sem markast af tilt. línu
Lög nr. 15/1994 um dýravernd	www.atthingi.is	Sjá 2. gr þar sem fjallað er um að skylt sé að fara vel með öll dýr.	Ótímabundinn	Taka til allra dýra.
Lög nr. 17/1965 um landgræðslu	www.althingi.is	Sjá III. kafla sem fjallar um gróðurvernd.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 3/1955 um skógrækt	www.althingi.is	Sjá II. kafla sem fjallar um meðferð skóga, kjarris og lyngs ofl. og III. kafla sem fjallar ræktun og friðun skóga.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 59/1928 um friðun Þingvalla	www.althingi.is	Sjá 2. grein um mörk hins friðhelga lands.	Ótímabundinn	Sjá 2. grein um mörk hins friðhelga lands
Reglugerð nr. 583/2000. Reglugerð um innflutning, ræktun og dreifingu útlendra plöntutegunda	www.reglugerd.is	Markmið þessarar reglugerðar er að koma í veg fyrir að útlendar plöntutegundir valdi óæskilegum breytingum á líffræðilegrar fjölbreytni í íslenskum vistkerfum	Ótímabundinn	
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættum mengunarröðum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 7/1998.
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.skipulag.is	Sjá gr. 4,9 um efnistökusvæði, 4.10 um sorpförgunarsvæði, 4.11 um svæði fyrir frístundabyggð, 4.12 um opin svæði til sérstakra nota, 4.13 um óbyggð svæði, 4.14 um landbúnaðarsvæði, 4.15 um vötn, ár og	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins

		sjó, 4.16 um samgöngur, 4.17 um veitur, 4.18 um svæði undir náttúruvá, 4.19 um náttúruverndarsvæði, 4.21 um verndarsvæði vegna grunnvatns- og strandmengunar og mengunar í ám og vötnum og 4.2.2. um hverfisverndarsvæði.		
Reglugerð nr. 456/1994 um fuglaveiðar og nýtingu hlunninda af villtum fuglum m.s.br.	www.reglugerd.is	Skoða í heild sinni.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins

Áætlanir á lands- og svæðisvísi				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands. -11. Sjálfbær gróðurnýting og endurheimt landgæða -13. Minnkun og bætt meðhöndlun úrgangs.	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2006-2009	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: -7. Vernd lífríkis Íslands. -11. Sjálfbær gróðurnýting og endurheimt landgæða -13. Minnkun og bætt meðhöndlun úrgangs.	2006-2009	Almenn óstaðbundin stefna
Náttúruminjaskrá	www.ust.is	Ef vegna framkvæmda hættu er á röskun náttúruminja á náttúruminjaskrá þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúruminjar á náttúruminjaskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Náttúruverndaráætlun	www.ust.is	I náttúruverndaráætlun er fjallað um verndun helstu flokka svæða og tegunda.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Samgönguáætlun 2007 - 2010	www.sigling.is www.vegagerd.is	Sjá sérstaklega markmið 1.3 um umhverfislega sjálfbærar samgöngur	Til 2010	Allt landið
Válisti – fuglar	www.ni.is	Válisti er ein af meginstöðum náttúruverndar þar sem fjallað er um tegundir sem eiga undir högg að sækja, þær skráðar með skipulegum hætti og gera tillögur um frekari rannsóknir og aðgerðir þeim til verndar.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Válisti - plöntur	www.ni.is	Válisti er ein af meginstöðum náttúruverndar þar sem fjallað er um tegundir sem eiga undir högg að sækja, þær skráðar með skipulegum hætti og gera tillögur um frekari rannsóknir og aðgerðir þeim til verndar.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Verndun tegunda og svæða. Tillögur Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna Náttúruverndaráætlunar	www.ni.is	Sjá kafla 3.4 um Háplöntur og kafla 3.9.2 um Ábyrgðartegundir	Frá 2002	
Náttúrufar og verndargildi náttúrufræðisvæðna Vatnajökuls	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlitsskýrsla þar sem tekið er saman verndargildi svæðisins norðan Vatnajökuls	Ótímabundin	Svæðið norðan Vatnajökuls
Landgræðsluáætlun 2003-2014	www.landbunadur.is	Sjá meginmarkmið um að stöðva hraðfara jarðvegsrof og gróðureyðingu, að byggja upp gróður og jarðveg í samræmi við gróðurskilyrði og landnýtingarþörf, að öll landnýting verði sjálfbær, að binda kolefni í gróðri og jarðvegi til mótvægis við losun gróðurhúsalofttegunda. Skoða einnig áætlanir unnar fyrir eintaka landshluta eða svæði	2003-2014	Tekur til alls landsins
Landshlutabundnar skógræktaráætlanir	www.nls.is www.sudskogur.is www.heradsskogur.is www.skolskogur.is www.vestskogur.is www.hekluskogur.is	Sjá landshlutaáætlanir til a.m.k. 40 ára fyrir hvert landshlutaverkefni. Í hverju verkefni skal stefnt að ræktun skóga á a.m.k. 5% af flatarmáli láglandis. Um er að ræða Héraðsskóga, Austurlandsskóga, Norðurlandsskóga, Suðurlandsskóga, Vesturlandsskóga og skjólskóga á Vestfjörðum.	Mismunandi eftir áætlun	Svæðisbundin áætlun
Landsáætlun um meðhöndlun úrgangs	www.umhverfisraduneyti.is	Markmið áætlunarinnar er að draga úr myndun úrgangs, auka endurnotkun og endurnýtingu og minnka hlutfall úrgangs sem fer til förgunar. Áætlunin er ætluð sveitarfélögum til leiðbeiningar varðandi svæðisbundna áætlanagerð	2004-2016	Almenn óstaðbundin stefna
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Ath. þá fyrirvara um jarðhitasvæði sem lúta að stöðu vatnsaflsvirkjana miðað við jarðvarmavirkjanir og þar með um röðun faghóps 1 í umhverfislókka sem getið er um á bls. 30-31 í greinargerð faghópsins. Fyrirliggjandi skýrslur úr 2. áfanga Rammaáætlunar um jarðhitasvæði.	Vinnu lýkur 2009.	Tekur til ákveðinna svæða
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag Miðhálandis Íslands	www.halendi.is	Sjá markmið og stefnu um líf á landi	2015	Tekur til hálandisins
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um líf á landi.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsanna
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um líf á landi.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirliggjandi deiliskipulag.	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskráverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um líf á landi.	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Vernd og endurheimt íslenskra birkiskóga	www.umhverfisraduneyti.is	Tillögur nefndar um stefnu Íslands varðandi birkiskóga. Taka til endurheimtar á skóglausu landi, verndar einstakra birkiskóga, leiðbeininga, fræðslu og rannsókna og laga og stefnumótunar	Frá 2007	
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun og endurheimt votlendis	www.ust.is og www.rala.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinnna framkvæmda.	Frá 2006	
Leiðbeiningar um skógrækt í sátt við umhverfið	www.skog.is og www.ust.is	Upplýsingarnar sem eru í flestum tilfellum nægjanlegar til þess að fólk geti gert sér grein fyrir eða aflað frekari upplýsinga um hvaða þættir það eru sem þarf að taka tillit til eða varast við skógrækt.	Frá 2005	
Lífriksvernd á norðurlöndum (Conservation of Arctic Flora and Fauna CAFF)	www.caff.is	CAFF work plan og fleiri gögn má nálgast á heimasíðu SAFF		
Alþjóðlegt samstarf um birtingu gagnasafna um líffræðilega fjölbreytni (Global Biodiversity Information Facility - GBIF)	www.gbif.org	Alþjóðlegt samstarf um birtingu líffræðilegra gagnasafna. Markmið GBIF er að gera gagnasöfn um líffræðilega fjölbreytni frá ólíkum aðilum aðgengileg á einum stað á netinu og að tengja saman ólíkar gerðir náttúrufræðisupplýsinga.		
Starfsreglur um góða búskaparhætti	www.ust.is	Reglurnar miða að því að koma í veg fyrir vatnsmengun af völdum áburðarefna. Þær lýsa helstu áhættuþáttum og innihalda einfaldar leiðbeiningar sem eru ætlaðar til að afstýra mengun.	Frá ágúst 2002	
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 3. kafla um Líffræðilega fjölbreytni og erfðaauðlindir, náttúru- og menningarumhverfi, 9. kafla um Landbúnað og 12. kafla um Nýtingu skóga	Frá nóvember 1998	
Viðmiðunarreglur Umhverfisstofnunar um flúoríð fyrir núverandi álver á Íslandi (með hlíðsjón af norskum viðmiðum)	www.ust.is		Á við stakar framkvæmdir	
Tilskipun Evrópusambandsins nr 2007/107/EC um arsenik, kadmíum, kvikasilfur, nikkell og PAH efni í andrúmslofti	http://eur-lex.europa.eu	Sjá 1. gr. um "the need to reduce pollution to levels which minimise harmful effects on human health, paying particular attention to sensitive populations, and the environment as a whole, to improve	Gildir frá desember 2012	

		the monitoring and assessment of air quality including the deposition of pollutants and to provide information to the public.		
Stefnumörkun Islands um líffræðilega fjölbreytni	www.umhverfisraduneyti.is	I stefnumörkuninni er lögð áhersla á 10 meginmarkmið og 27 aðgerðir í þeim tilgangi að koma stefnunni til framkvæmdar. Meðal áhersluatriða þar eru rannsóknir og vöktun, fræðsla, verndun lífríkis á landi og í ferskvatni, svæðisbundin verndun lífríkis í sjó, vörn gegn ágengum framandi tegundum, endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni, reglur um meðferð og dreifingu erfðabreyttra lífvera.	Ágúst 2008	

HEILSA OG ÖRYGGI

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Genfarsamningurinn um loftmengun sem berst langar leiðir	www.umhverfisrad.unevti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að vernda manninn og umhverfi hans gegn loftmengun.	Ótímabundinn	48 aðildarríki með ESB ríkjum júní 2001
Vínarsamningurinn / Montrealbókunin um verndun ósonlagsins	www.umhverfisrad.unevti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að vernda heilsu fólks og umhverfið gegn neikvæðum áhrifum sem kunna að verða vegna breytinga á ósonlaginu.	Ótímabundinn	177 aðildarríki í júní 2001
Rammasamningur Sameinuðu þjóðanna um loftslagsbreytingar	www.umhverfisrad.unevti.is	Alþjóðlegur samningur sem hefur það að markmiði að koma í veg fyrir hættulega röskun á loftslagskerfinu af mannavöldum, og tryggja þannig að matvælaframleiðsla í heiminum verði ekki stefnt í hættu og að efnahagsþróun geti haldið áfram á sjálfbærar máta. Jafnframt er það markmið samningsins að stuðla að alþjóðlegri samvinnu um að auðvelda félagslega og efnahagslega aðlögun að loftslagsbreytingum.	Ótímabundinn	186 aðildarríki með ESB í júní 2001
Stokkhólmssamningurinn um lífræn þrávirk efni (Stockholm Convention on POPs)	www.umhverfisrad.unevti.is	Markmið er að vernda heilsu manna og umhverfið gegn þrávirkum lífrænum efnum	Ótímabundinn	11 aðildarríki í júní 2002
Lög og reglugerðir				
Vegalög nr. 80/2007	www.althingi.is	Einkum 1. gr og kafli IX um öryggi vega og umferðar.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda m.s.br.	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda hafið og strendur landsins gegn mengun og athöfnum sem stofnað geta heilbrigði manna í hættu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins, lofthelgi og mengunarlögsögu
Lög nr. 61/2003 Hafnarlög	www.althingi.is	Sjá 1. gr sem kveður á um að allar hafnir skuli setja reglugerð sem m.a skuli fela í sér ákvæði um öryggi, umferð, starfssemi og varnir gegn mengun.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft, svo og að draga úr hættu sem förgun úrgangs getur haft á heilsu manna og dýra.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir	www.althingi.is/	Sjá 1. gr. um markmið sem er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómenguðu umhverfi.	Ótímabundinn	Taka til alls landsins
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið í 1. gr. laganna um að þróun byggðar og landnotkun á landinu öllu hafi heilbrigði landsmanna og öryggi þeirra að leiðarljósi	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 49/1997 um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum	www.althingi.is	Sjá 1. gr. laganna um að unnið skuli að vörnum og gegn tjóni og slysum af völdum snjóflóða og skriðufalla. Sjá einnig 4. gr. um að vinna skuli hættumat vegna ofanflóða og reglugerð nr. 637/1997 um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög um sjóvarnir nr. 28/1997	www.althingi.is	Sjá 1. gr. markmið um að sjóvarnir eru varnir gegn sjávarflóðum og landbroti af völdum ágangs sjávar. Byggð svæði og svæði þar sem til staðar eru dýrmæt mannvirki eða menningarmínjar skulu að jafnaði njóta forgangs við gerð sjóvarna	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög um erfðabreyttar lífverur nr. 18/1996	www.althingi.is	Sjá fyrstu grein um markmið að vernda náttúru landsins, vistkerfi, plöntur og heilsu manna og dýra gegn skaðlegum og óæskilegum áhrifum erfðabreyttra lífvera	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum	www.althingi.is/	Skoða sérstaklega 95. gr. er varðar sérstakt starfsleyfi Vinnueftirlits ríkisins til tryggingar því að starfsemi, sem lögin gilda um, fullnægi viðurkenndum stöðlum, ákvæðum laga og reglugerða, svo og fyrirmælum Vinnueftirlits ríkisins, að því er aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum snertir.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 505/2007 um hættumat vegna ofanflóða, flokkun og nýtingu hættusvæða og gerð bráðabirgðahættumats	www.reglugerd.is	Sjá einkum 11. gr. um staðaráhættu, 17-21. gr. um flokkun, skilgreiningu og nýtingu hættusvæða og 22. gr. um varnarvirki.		Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 495/2007 um breytingu á reglugerð 505/2000	www.reglugerd.is	Sjá einkum greinar 7-10.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 1000/2005 um kortlagningu hávaða og aðgerðaráætlanir	www.reglugerd.is	Tilgreindir þeir staðir þar sem kortleggja þarf hávaða sérstaklega með hliðsjón af hávaða.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 32672004 reglugerð um hafnarmál	www.althingi.is	Sjá sérstaklega VI. Kafli sem fjallar um slysavarnir í höfnum	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins.
Reglugerð nr. 745/2003 um styrk ósons við yfirborð jarðar	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að fyrirbyggja eða draga úr skaðlegum áhrifum á heilbrigði manna, gróður, vistkerfi og umhverfið í heild sinni, með því að setja gróðurverndarmörk, heilsuverndarmörk og viðvörnumörk fyrir styrk ósons við yfirborð jarðar.	Ótímabundinn	Tekur til lands og mengunarlögsögu.
Reglugerð nr. 933/1999 um hávaða	www.reglugerd.is	Inniheldur m.a. viðmiðunargildi fyrir hávaða við mismunandi aðstæður.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að vernda almenning og umhverfið, einkum vatn og umhverfi þess, gegn mengun af völdum skólps. Einnig að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólps frá íbúðarbyggð, svo og hreinsun skólps frá tilteknum atvinnurekstri.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar á öllu landinu og í mengunarlögsögunni. Gildir ekki um losun skólps frá skipum
Reglugerð nr. 787/1999 um loftgæði	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir eða draga úr skaðlegum áhrifum loftmengunar á heilsu manna og umhverfið, meta loftgæði á samræmdan hátt, afla upplýsinga um loftgæði og viðhalda þeim þar sem þau eru mikil eða bæta þau ella. Jafnframt að draga úr mengun lofts.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins og mengunarlögsögu. Um loftmengun á vinnustöðum gilda ákvæði laga nr. 46/1980.
Skipulagsreglugerð nr. 400/1999	www.reglugerd.is	Sjá markmið reglugerðarinnar í gr. 1.1. um að þróun byggðar og landnotkun hafi heilbrigði og öryggi landsmanna að leiðarljósi. Sjá einnig fjarlægðarákvæði í gr. 4.14 um landbúnaðarsvæði og gr. 4.16 um samgöngur.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að koma í veg fyrir og draga úr mengun af völdum atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun, koma á samþættem mengunarvörnum og að samræma kröfur og skilyrði í starfsleyfum. Jafnframt að tryggja að kröfur sem gerðar eru í starfsleyfum til þess að draga úr tiltekinni mengun umhverfisins valdi ekki aukinni mengun annars staðar í umhverfinu. og 10. gr. um umsókn um starfsleyfi.	Ótímabundinn	Tekur til atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun og fellur m.a. undir lög nr. 77/1998.
Lög nr. 20/1972 um bann við losun hættulegra efna í sjó	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um að íslenskum skipum er bannað að losa í sjó, hvort heldur er innan eða utan íslenskrar lögsögu, öll þau efni eða efnasambönd, sem hættuleg geta verið sjávarlífi eða heilsu manna s.s. öll eitrefni, lífræn og ólífræn, auðleysanleg og torleysanleg sambönd máлма og málmleysingja, geislavirk efni og sprengiefni.	Ótímabundinn	Tekur til sjávar bæði innan og utan íslenskrar lögsögu.

Aætlanir á lands- og svæðisvísu				
Samgönguáætlun 2007 - 2010	www.stjornartidindi.is Nr. 96/2007	Sjá sérstaklega markmið 1.3 um umhverfislega sjálfbærar samgöngur Sjá sérstaklega markmið 1.4 um öryggi í samgöngum	Til 2010	Allt landið
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisrad.uneyti.is	Sjá markmið og leiðir um heilnæmt og öruggt umhverfi í: -1. kafli í II. hluta um heilnæmt andrúmsloft. -2. kafli í II. hluta um hreint og heilnæmt ferskvatn. -3. kafli í II. hluta um örugg matvæli. -4. kafli í II. hluta um umhverfi án hættulegra efna	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Landsáætlun um meðhöndlun úrgangs	www.umhverfisrad.uneyti.is	Markmið áætlunarinnar er að draga úr myndun úrgangs, auka endurnotkun og endurnýtingu og minnka hlutfall úrgangs sem fer til förgunar. Áætlunin er ætluð sveitarfélögum til leiðbeiningar varðandi svæðisbundna áætlanagerð	2004-2016	Almenn óstaðbundin stefna
Stefnumörkun í loftslagsmálum (2007)	www.umhverfisrad.uneyti.is	Í loftslagsstefnunni er m.a. sett fram langtímasýn um að minnka nettó losun gróðurhúsalofttegunda um 50-75% fram til ársins 2050 miðað við árið 1990	Til 2050	Almenn óstaðbundin stefna
Heilbrigðisáætlun til 2010	www.heilbrigdisrad.uneyti.is	Athuga markmið heilbrigðisáætlunar til ársins 2010 sem samþykkt var á alþingi 20 maí 2001 Sjá einnig endurskoðun meginmarkmiða heilbrigðisáætlunar frá 2007.	Til 2010	Allt landið
Hættumat vegna ofanflóða	www.vedur.is	Sjá ofanflóðahættumat sem hefur verið unnið fyrir helstu þéttbýlisstaði sem búa við ofanflóðahættu. Hættumat er grundvöllur aðgerða til þess að draga úr hættu af völdum ofanflóða	Ótímabundinn eða þar til nýtt hættumat hefur verið endurmetin	Svæðisbundið hættumat
Upplýsingar um öryggisvæði flugvalla		Kanna í viðkomandi skipulagsáætlunum vegna takmarkana á landnotkun		
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag, kanna hvort þar er sett fram stefna um náttúruvá eða markmið varðandi heilbrigði s.s. loftgæði eða hljóðvist, aðgengi að útivistarsvæðum ofl.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag, kanna hvort þar eru sett fram stefna um náttúruvá eða markmið varðandi heilbrigði s.s. loftgæði eða hljóðvist, aðgengi að útivistarsvæðu ofl.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Skoða eftir atvikum gildandi deiliskipulag	Mismunandi gildistími	Tekur til hluta lands sveitarfélags
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélag	Staðardagskrá 21, kanna hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um heilsufar	Ótímabundinn	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisrad.uneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá langtímaverkefni um sjálfbæra þróun á Norðurlöndunum fram til ársins 2020 s.s. kafla 6. um öryggi matvæla, og framkvæmdaáætlun 2005-2008.	Frá nóvember 1988	Norðurlöndin
Viðmiðunarreglur Umhverfisstofnunar um flúoríð fyrir núverandi álver á Íslandi (með hliðsjón af norskum viðmiðum)	www.ust.is			
Heilbrigðisráðuneytið	www.heilbrigdisrad.uneyti.is	Ymislegt útgefið efni sem lýtur að heilbrigði og forvörnum		
Upplýsingar um jarðskjálftasvæði	www.vedur.is			
Upplýsingar um sjávarflóðahættu	www.almannavarnir.is og www.vedur.is			
Upplýsingar um eldgos og jökulhlaup	www.vedur.is			
Upplýsingar um veður - ofviðri	www.vedur.is			

HAGRÆNIR OG FÉLAGSLEGIR ÞÆTTIR

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Lög og reglugerðir				
Lög nr.33/2008 um samgönguáætlun	www.althingi.is	Markmið laganna skv. 1. gr. er að samræma áætlanagerð við framkvæmdir og rekstur í samgöngumálum. Við gerð samgönguáætlunar skal m.a. byggja á þeim meginmarkmiðum að samgöngur séu greiðar, hagkvæmar, öruggar og umhverfislega sjálfbærar auk þess sem þær stuðli að jákvæðri byggðáþróun.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Lög nr. 95/2006 um landshlutaverkefni í skógrækt	www.althingi.is	Sjá markmið laganna og tilgang landshlutaverkefnanna sem er að skapa skógarauðlind á Íslandi, rækta fjölnytjaskóga og skjólbelti, treysta byggð og efla atvinnulíf.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 81/2007 Jarðarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna um að setja reglur um réttindi og skyldur þeirra sem eiga land og nýta það og stuðla að skipulegri nýtingu lands í samræmi við landkosti, fjölþætt hlutverk landbúnaðar og hagsmuni sveitarfélaga og íbúa þeirra, svo og að tryggja svo sem kostur er að land sem vel er fallið til búvöruframleiðslu verði varðveitt til slíkra nota.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 65/2003 um raforku	www.althingi.is	Sjá 39. gr. laganna um raforkuskýrslu. Í henni er m.a. fjallað um líklega þróun á raforkubörf, raforkuvinnslu, rannsóknir orkulinda, styrkingu flutningskerfis og þjóðhagslega þýðingu áætlaðra framkvæmda á sviði raforkumála og áhrif þeirra á atvinnulíf og byggð í landinu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög um varnir gegn landbroti nr. 91/2002	www.althingi.is	Tilgangur laga þessara er að draga úr eða koma í veg fyrir landbrot og annað tjón á landi, landkostum eða mannvirkjum með fyrirhleðslum gegn ágangi vatna. Landgræðsla ríkisins telst ávallt vera framkvæmdaraðili þegar unnið er að fyrirhleðslum samkvæmt lögum þessum.	Ótímabundin	Tekur til alls landsins
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 3. kafla þar sem fjallað er um almannarétt, umgengni og útivist	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu auðlinda í jörðu	www.althingi.is	Sjá 1. grein um gildissvið sem tekur til auðlinda í jörðu, í landi, í botni vatnsfalla og stöðuvatna og í sjávarbotni innan netlaga. Með auðlindum er átt við hvers konar frumefni, efnasambönd og orku sem vinna má úr jörðu, hvort heldur í föstu, fljóttandi eða loftkenndu formi og án tillits til hitastigs sem þau kunna að finnast við.	Ótímabundinn	Sjá 1. gr. um gildissvið
Lög nr. 60/1981 um raforkuver	www.althingi.is	Sjá sérstaklega heimildir til raforkuvera. Í lögnum er tilteknar virkjanir sem Alþingi veitir ríkisstjórn eða iðnaðarráðherra heimild til að samþykkja eða veita leyfi fyrir.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 3/1955 um skógrækt	www.althingi.is	Sjá 2. kafla sem fjallar um meðferð skóga, kjarrs og lyngs ofl. og 3. kafla sem fjallar um ræktun og friðun skóga.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 73/1997 Skipulags- og byggingarlög	www.althingi.is	Sjá markmið laganna s.s. að þróun byggðar og landnotkun hafi efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir að leiðarljósi og um skynsamlega og hagkvæma nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarminja og að koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð um hávaða nr. 933/1999	www.reglugerd.is	Sjá viðmiðunargildi fyrir hljóðstig sem taka þarf tillit til við skipulag byggðar, iðnaðar og umferðarmannvirkja.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.reglugerd.is	Sjá 1. gr. um markmið reglugerðarinnar þar sem segir m.a. að þróun byggðar og landnotkun á landinu skuli hafa efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir landsmanna að leiðarljósi og jafnframt stuðla að skynsamlegri og hagkvæmri nýtingu lands og landgæða, tryggja varðveislu náttúru- og menningarminja og koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir í -10. kafla í II. hluta um sjálfbæra nýtingu lífandi auðlinda hafsins -11. kafla í II. hluta um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgæða -12. kafla í II. hluta um aukna nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Almenn óstaðbundin stefna
Byggðáætlun 2006-2009	www.byggdastofnun.is	Sjá meginmarkmið áætlunarinnar um að bæta búsetuskilyrði á landsbyggðinni og efla samkeppnishæfni landsins. Sjá aðgerðir í byggðamálum og svæðisbundna vaxtarsamninga sbr. fyrir Austurland, Vesturland, Norðurland Vestra, Vestfirði og Suðurland.	2006-2009	Tekur til alls landsins
Samgönguáætlun 2007-2010	www.samgonguraduneyti.is	Sjá stefnumótun í samgöngumálum og helstu markmið sem vinna skal að og skilgreiningu á grunnneti samgöngukerfisins sem nær til alls landsins. Einnig áætlun um fjárflytningu til samgöngumála og yfirlit um útgjöld til helstu þátta í rekstri samgöngustofnana á sviði flugmála, siglingamála og vegamála.	2007-2010	Ísland ásamt flug- og siglingalögsögu
Ferðamálaáætlun 2006-2015	www.ferdamalastofa.is	Sjá markmið, leiðir og áherslur stjórnvalda í fjölmörgum grunnþáttum greinarinnar.	2006-2015	Tekur til alls landsins
Fjarskiptaáætlun 2005-2010	www.samgonguraduneyti.is	Sjá helstu markmið um háhráðanet, örugga fjarskiptaþjónustur, stafrænt sjón- og hljóðvarp	2005-2010	Tekur til alls landsins
Landgræðsluáætlun 2003-2014	www.landbunadur.is	Sjá meginmarkmið um að stöðva hraðfara jarðvegsrof og gróðureyðingu, að byggja upp gróður og jarðveg í samræmi við gróðurskilyrði og landnýtingarþörf, að öll landnýting verði sjálfbær, að binda kolefni í gróðri og jarðvegi til mótvægis við losun gróðurhúsalofttegunda. Skoða einnig áætlanir unnar fyrir eintaka landshluta eða svæði	2003-2014	Tekur til alls landsins
Landshlutabundnar skógræktaráætlanir	www.nls.is www.sudskogur.is www.heradsskogar.is www.skjolskogar.is www.vestskogar.is www.hekluskogar.is	Sjá landshlutaáætlanir til a.m.k. 40 ára fyrir hvert landshlutaverkefni. Í hverju verkefni skal stefnt að ræktun skóga á a.m.k. 5% af flatarmáli Íslands. Um er að ræða Héraðsskóga, Austurlandsskóga, Norðurlandsskóga, Suðurlandsskóga, Vesturlandsskóga og skjólskóga á Vestfirðum.	Mismunandi eftir áætlun	Svæðisbundin áætlun
Hættumat vegna ofanflóða	www.vedur.is	Sjá ofanflóðahættumat sem hefur verið unnið fyrir helstu þéttbýlisstaði sem búa við ofanflóðahættu. Hættumat er grundvöllur aðgerða til þess að draga úr hættu af völdum ofanflóða. Skoða einnig hvort fyrir liggur staðbundið hættumat skv. reglugerð nr. 505/2000 með breytingu nr. 495/2007	Ótímabundinn eða þar til nýtt hættumat hefur verið endurmetin	Svæðisbundið hættumat
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Sjá skýrslu verkefnisstjórnar um 1. áfanga og viðauka, s.s. vatnsorkukosti, jarðhitakost, heiti og röðun virkjana. Sjá fyrstu niðurstöður úr 2. áfanga		Tekur til ákveðinna svæða
Svæðisskipulag miðhálandis Íslands 2015	www.halendi.is	Sjá aðalmarkmið svæðisskipulagsins um að tryggja skynsamlega nýtingu auðlinda og allra þeirra valkosta sem miðhálandið býr yfir með hliðsjón af almannahagsmunum og að teknu tilliti til verndarsjónarmiða. Sjá einnig markmið og stefnu um landnotkun á s.k. mannvirkjabelti s.s. orkuvinnslusvæði, flutningslínur rafmagns, lónstæði, aðalsfjallvegi og helstu þjónustusvæði ferðamanna.	Til 2015, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir	Tekur til svæðis sem er skilgreint sem miðhálandi Íslands
Menningarstefna í mannvirkjagerð. Stefna íslenskra stjórnvalda í byggingarlist.	Menningarstefna í mannvirkjagerð	Í stefnunni er lagður grunnur að stefnu íslenskra stjórnvalda í byggingarlist. Menningarstefna í mannvirkjagerð hvetur til vandvirkni við mannvirkjagerð og skipulag. Markmið m.a. að tryggja á gæði í byggingarlist við hönnun og framkvæmd opinberra		

		mannvirkja. Áhersla skal vera á heildarmynd hvers verkefnis við hönnun og skipulag opinberra mannvirkja.		
--	--	--	--	--

Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Heimasíður sveitarfélaganna, Skipulagsstofnun	Sjá gildandi svæðisskipulag s.s. íbúáþróun, þróun byggðar og dreifingu búsetu eftir svæðum, einnig markmið og stefnu um íbúðarsvæði, atvinnusvæði, verndarsvæði, útivistarsvæði, veitur og samgöngur. Einng er bent á að skoða "sérstakt svæðisskipulag" ef það er fyrir hendi.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Heimasíður sveitarfélaganna, Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. íbúáþróun, markmið og stefnu um byggð svæði, framboð og eftirspurn eftir íbúðar- og atvinnuhúsnæði, þéttleika og fyrirkomulag byggðar, veitur og samgöngumannvirki, verndarsvæði og svæði þar sem gilda takmarkanir á landnotkun. Sjá stefnumörkun um atvinnusvæði t.d. svæði fyrir verslun- og þjónustu og iðnaðar- og athafnasvæði, útivistarsvæði, verndarsvæði og landbúnaðarsvæði. Einnig er bent á leiðir eða aðferðir við framfylgt stefnunnar, þ.e. framkvæmdaáætlanir.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Heimasíður sveitarfélaganna, Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til einstakra svæða sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	www.samband.is/dagskra21/	Sjá viðkomandi Staðardagskrárverkefni. Staðardagskrá 21 er áætlun um þau verk sem þarf að vinna í hverju samfélagi fyrir sig til að nálgast markmið um sjálfbæra þróun á 21. Áætlunin snýst ekki eingöngu um umhverfismál í venjulegum skilningi heldur er henni ætlað að taka jafnframt tillit til efnahagslegra og félagslegra þátta.	Ótímabundinn	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélags

Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá langtíma verkefni um sjálfbæra þróun á Norðurlöndunum fram til ársins 2020 s.s. geira sem áhersla verður lögð á í 2. hluta (orka, samgöngur, landbúnaður, atvinnulíf, fiskveiðar og nýting skóga) og framkvæmdaáætlun 2005-2008.	2001-2020	Norðurlöndin
Menningarstefna í mannvirkjagerð, stefna íslenskra stjórnvalda í byggingalist, útg. í apríl 2007	www.menntamalaraduneyti.is	Um er að ræða stefnu íslenskra stjórnvalda um hönnun og byggingu opinberra mannvirkja. Sjá markmið stjórnvalda um gæði við mannvirkjagerð.	Ótímabundinn	Tekur yfir allt landið
Hagstofan	www.hagstofa.is/	Hagtölur yfir land og samfélag s.s. mannfjölda, iðnað og orkumál, vísitölur, laun, tekjur og vinnumarkað, ferðamál, samgöngur og upplýsingatækni og heilbrigðis og félagsmál.		
Samband íslenskra sveitarfélaga	www.samband.is	Yfirlit yfir sveitarfélög, íbúafjölda ofl. og verkefni sveitarfélaga, þróunarmál		
Umhverfisráðuneytið	www.umhverfisraduneyti.is	Tölulegar vísendingar 2005 um markmið sem sett eru fram í stefnu stjórnvalda um sjálfbæra þróun		

LANDSLAG
Menningarlandslag

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Þingvellir á Heimsminjaskrá	http://whc.unesco.org/ www.thingvellir.is	Sjá forsendur og skilyrði		Svæðisbundið- þjóðgarðurinn á Þingvöllum
Samningur um verndun menningar- og náttúruarfleifðar heimsins/ Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, fullgiltur 1995, öðlaðist gildi 1996, C 42/1995	http://whc.unesco.org/	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir að menningar- og náttúruarfleifðin verði ekki fyrir eyðileggingu, ekki einungis vegna hnignunar af eðlilegum orsökum heldur einnig sökum breyttra félagslegra og efnahagslegra aðstæðna sem oft reynast ógnvænlegri skemmdar- eða eyðileggingaröfl. Sjá einnig greinar 1 og 4		
Lög og reglugerðir				
Lög um Þjóðgarðinn á Þingvöllum 47/2004	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmiðið að Þingvellir við Óxará og grenndin þar skuli vera friðlýstur helgistaður allra Íslendinga sem þjóðgarður	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Þjóðminjalög nr. 107/2001	www.althingi.is	Sjá 1. grein Markmið: að stuðla að verndun menningarsögulegra minja og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða Sjá einnig greinar 8 og 9 um minjasvæði og fornleifar	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Skipulags- og byggingarlög 73/1997	www.althingi.is	1. gr. um markmið og 9 gr. um skipulagsskyldu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is	Kaflir V í skýrslu faghóps 1		Tekur til ákveðinna svæða
Svæðisskipulag	www.halendi.is	Svæðisskipulag, kanna hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um landslag.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Stefna sveitarfélaga				
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélag/ Skipulagsstofnun	Kaflar í viðeigandi skipulagsáætlunum um þjóðminjaverndarsvæði og hverfisverndarsvæði og stefnu um landnotkun á þeim	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélag/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélag	Sjá viðkomandi staðardagskrárverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um menningarlandslag	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 3. kafla um menningarumhverfi,	Frá nóvember 1998	

LANDSLAG
Náttúrulegt landslag

Stefna	Aðgengi	Athugun	Gildistími	Áhrifasvæði
Alþjóðleg stefna				
Samningur um verndun menningar- og náttúruarfleifar heimsins/ Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, fullgiltur 1995, öðlaðist gildi 1996, C 42/1995	http://whc.unesco.org	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir að menningar- og náttúruarfleifðin verði ekki fyrir eyðileggingu, ekki einungis vegna hnignunar af eðlilegum orsökum heldur einnig sökum breyttra félagslegra og efnahagslegra aðstæðna sem oft reynast ógnvænlegri skemmdar- eða eyðileggingaröfl. Sjá einnig greinar 1 og 4.	Ótímabundinn	
Lög og reglugerðir				
Vatnalög nr. 20/2006 Ath. eldri gildandi lög 15/1923	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er skýrt eignarhald á vatni, skynsamleg vatnsnýting og hagkvæm og sjálfbær nýting vatns. Við hvers konar nýtingu vatnsréttinda skal þess gætt að raska ekki vatni, farvegi þess, lífríki þess, vistkerfum eða landslagi umfram það sem nauðsynlegt er.	Tekur gildi nóv 2008?	Taka til alls rennandi eða kyrrstæðs vatns á yfirborði jarðar og neðan jarðar, í föstu, fljóttandi eða loftkenndu formi
Lög um verndun Mývatns og Laxár nr. 97/2004	www.althingi.is	Markmið: Að stuðla að náttúruvernd á Mývatns- og Laxárvæðinu í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun og tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum. Löggin eiga að tryggja verndun líffræðilegrar fjölbreytni á vatnasviði Mývatns og Laxár ásamt verndun jarðmyndana og landslags með virkri náttúruvernd, einkum með tilliti til vísindalegra, félagslegra og fagurfræðilegra sjónarmiða. Sjá einnig 3. gr.	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Lög um Þjóðgarðinn á Þingvöllum 47/2004	www.althingi.is	Sjá 3. gr. Land þjóðgarðsins skal vera friðað í því skyni að varðveita ástund þess sem helgistaðar þjóðarinnar og til að viðhalda eins og kostur er hinu upprunalega náttúrufari. Almennir skal eiga kost á að njóta svæðisins samkvæmt þeim reglum sem Þingvallanefnd setur. Jarðmyndanir, gróður og dýralíf á svæðinu skal vera friðað.	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið að löggin eigi að tryggja eftir fóngum þróun íslenskrar náttúru eftir eigin lögmálum, en verndun þess sem þar er sérstætt eða sögulegt og V. kafla um landslagsvernd einkum gr. 34-37.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Skipulags- og byggingarlög 73/1997	www.althingi.is	1. gr. um markmið og 9 gr. um skipulagsskyldu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarminja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjöllum í innri hluta fjarðarinnar ..
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.reglugerd.is	Sjá gr. 4.9.2, 4.19.1 og gr. 10.2	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Reglugerð um náttúruvernd nr. 205/1973	www.reglugerd.is	Einkum 37. gr.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda: Skoða sérstaklega 9. kafla í III. hluta þar sem fjallað er um vernd viðerna	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Tekur til alls landsins
Tillaga að þingsályktun til Náttúruverndaráætlunar 2004-2008	www.althingi	Markmið: Alþingi ályktar, með vísan til 65. gr. náttúruverndarlaga, nr. 44/1999, að á næstu fimm árum skuli unnið að friðlýsingu fjórtán svæða á landinu til að stuðla að traustari vernd íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi. Þingsályktunartillagan gengur út á friðlýsingu 14 svæða á árunum 2004-2008		Tiltekin svæði
Tillaga Umhverfisstofnunar að náttúruverndaráætlun 2004-2008	www.ust.is	Tillagan gekk út á friðlýsingu 75 svæða sumra m.t.t. sérstæðs landlags Markmið: Að leggja fram rökstuddar tillögur sem byggjast á heildstæðu mati á íslenskum náttúruverndarmætum og alþjóðlegri stöðu þeirra.		
Miðhálendi Íslands. Svæðisskipulag 2015	www.halendi.is	Skoða sérstaklega kafla 1.5.5, kort 9 og 20 og bls. 62	2015	Svæðisbundið
Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma	www.landvernd.is og www.os.is	Kaflí IV í skýrslu faghóps 1 úr 1.áfangi. Skýrslur um landslagsvinnu í 2. áfangi vinnunnar		Tekur til ákveðinna svæða
Friðlönd, þjóðgarðar, náttúruvætti, fólkvangar, svæði á náttúruinjasrá	www.ust.is	Skoða viðkomandi friðlýsingar þar sem landslag hefur verið aðalþáttur eða annar þáttur í friðlýsingu svæðis eða svæðis á náttúruinjasrá	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Skýrsla nefndar um stofnun þjóðgarðs eða verndarsvæðis norðan Vatnajökuls frá 2004	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlitsskýrsla þar sem tekið er saman verndargildi svæðisins norðan Vatnajökuls Sjá einkum viðauka D og E	Ótímabundinn	Svæðið norðan Vatnajökuls
Landshlutabundnar skógræktaráætlanir	www.nls.is www.sudskogur.is www.heradsskogur.is www.skolskogur.is www.vestskogur.is www.hekluskogur.is	Sjá landshlutaáætlanir til a.m.k. 40 ára fyrir hvert landshlutaverkefni. Í hverju verkefni skal stefnt að ræktun skóga á a.m.k. 5% af flatarmáli láglandis. Um er að ræða Héraðsskóga, Austurlandsskóga, Norðurlandsskóga, Suðurlandsskóga, Vesturlandsskóga og skjólskóga á Vestfjörðum.	Mismunandi eftir áætlun	Svæðisbundin áætlun
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Svæðisskipulag, kanna hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um landslag.	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag s.s. markmið og stefnu um landslag. Kaflar í viðeigandi skipulagsáætlunum um náttúruverndarsvæði og hverfisverndarsvæði og stefnu um landnotkun á þeim	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirleggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskráverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um landslag	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins

Annað				
Vernd og endurheimt íslenskra birkiskóga	www.umhverfisraduneyti.is	Tillögur nefndar um stefnu íslands varðandi birkiskóga. Taka til endurheimtar á skóglausu landi, verndar einstakra birkiskóga, leiðbeininga, fræðslu og rannsókna og laga og stefnumótunar	Frá 2007	
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun og endurheimt votlendis	www.ust.is og www.rala.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinna framkvæmda.	Frá 2006	
Leiðbeiningar um skógrækt í sátt við umhverfið	www.skog.is og www.ust.is	Upplýsingarnar sem eru í flestum tilfellum nægjanlegar til þess að fólk geti gert sér grein fyrir eða aflað frekari upplýsinga um hvaða þættir það eru sem þarf að taka tillit til eða varast við skógrækt.	Frá 2005	
Námur-Efnistaka og frágangur	www.ust.is	Fjallað er um efnistöku á landi þ.e. landi í einkaeign, ríkisjörðum og á þjóðlendum auk efnistöku úr sjó. Farið er yfir hvernig staðið skuli að vali, skipulagningu og frágangi námusvæðis. Markmið leiðbeiningaritsins er að stuðla að skilvirkni í þessum málaflokki, með samræmingu vinnubragða og yfirliti á einum stað um lög og reglugerðir sem tengjast efnistöku.	Frá 2002	
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 3. kafla um landslag	Frá nóvember 1998	

NÁTTÚRU- OG MENNINGARMINJAR

Menningarminjar

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifasvæði
Alþjóðleg stefna				
Þingvellir á Heimsminjaskrá	www.thingvellir.is og http://whc.unesco.org	Sjá forsendur og skilyrði	Ótímabundinn	Þjóðgarðurinn á Þingvöllum
Samningur um verndun menningar- og náttúruarfleifar heimsins/ Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, fullgiltur 1995, öðlaðist gildi 1996, C 42/1995	http://whc.unesco.org	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir að menningar- og náttúruarfleifðin verði ekki fyrir eyðileggingu, ekki einungis vegna hnignunar af eðlilegum orsökum heldur einnig sökum breyttra félagslegra og efnahagslegra aðstæðna sem oft reynast ógnvænlegri skemmdar- eða eyðileggingaröfl. Sjá einnig greinar 1 og 4		
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 60/2007 um Vatnajökulsþjóðgarð	www.althingi.is	Sjá 2. gr. um markmið laganna, vernda landslag, lífríki, jarðmyndanir og menningarminjar svæðisins og gefa almenningi kost á að kynna og njóta náttúru þess og sögu. Auðvelda skal almenningi aðgengi að þjóðgarðinum eftir því sem unnt er án þess að náttúra hans spillist og veita fræðslu um náttúru, sögu og mannlíf svæðisins. Verndarstig einstakra svæða eða landslagsheilda innan Vatnajökulsþjóðgarðs skal taka mið af verndarmarkmiðum þjóðgarðsins og annarri landnýtingu á viðkomandi svæði í samræmi við alþjóðlegar viðmiðanir um þjóðgarða og friðlýst svæði.	Ótímabundin	Vatnajökulsþjóðgarður. Sjá 3. gr. reglugerðar nr. 608/2008
Reglugerð nr.608/2008 um Vatnajökulsþjóðgarð	www.rettarheimild.is	Markmiðið með friðlýsingu Vatnajökuls og helstu áhrifasvæða hans sem þjóðgarðs er að vernda náttúru svæðisins, s.s. landslag, lífríki og jarðmyndanir, og menningarminjar þess. Athuga 7. gr. um verndaráætlun og réttaráhrif hennar.	Ótímabundin	Vatnajökulsþjóðgarður. Sjá 3. gr.
Lög um Þjóðgarðinn á Þingvöllum 47/2004	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmiðið að Þingvellir við Öxará og grenndin þar skuli vera friðlýstur helgistaður allra Íslendinga sem þjóðgarður	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Þjóðminjalög nr. 107/2001	www.althingi.is	M.a. 1. gr. um markmið að stuðla að verndun menningarsögulegra minja og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða“ og „tryggja eftir föngum varðveislu menningarsögulegra minja í eigin umhverfi. Einnig IV kafla um minjasvæði, fornleifar og forngrípi	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Skipulags- og byggingarlög 73/1997	www.althingi.is	1. gr. um markmið og 9 gr. um skipulagsskyldu	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarminja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjöllum í innri hluta fjarðarins sem markast af tilt. línu
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Miðhálandi Íslands. Svæðisskipulag 2015	www.halendi.is	Kafla 2.5 og viðeigandi undirkafla bls 91-187 Kafla 1.6.3 og kort 14 bls. 52	2015	Svæðisbundið
Rammaáætlun	http://www.landvernd.is	Kafla V í skýrslu faghóps 1		
Stefna sveitarfélaga				
Svæðisskipulag	www.halendi.is	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um menningarminjar	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Kaflar í viðeigandi skipulagsáætlunum um þjóðminjavernðarsvæði og hverfisverndarsvæði og stefnu um landnotkun á þeim	Mismunandi gildistími	Tekur til alls lands sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélög/ Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélög	Sjá viðkomandi staðardagskrárverkefni s.s. hvort þar séu einhver stefnumarkandi ákvæði um menningarminjar	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins
Annað				
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 3. kafla um menningarumhverfi,	Frá nóvember 1998	
Skýrsla ráðgjafanefndar um stefnu Vatnajökulsþjóðgarðar	www.umhverfisraduneyti.is	Fjallað um möguleg mörk þjóðgarðsins, verndarstig einstakra svæða, uppbyggingu þjónustunets þjóðgarðsins og stjórnfyrikomulag.	Desember 2006	

NÁTTÚRU- OG MENNINGARMINJAR

Náttúruminjar

Stefna	Aðgengi	Athuga	Gildistími	Áhrifsvæði
Alþjóðleg stefna				
Ramsarsamningurinn um votlendi	www.umhverfisraduneyti.is	Samþykkt um votlendi sem hafa alþjóðlegt gildi, einkum fyrir fuglalíf. Í samningnum er votlendissvæði skilgreint mjög víðtækt og nær m.a. yfir mýrar, flóa, fen og vötn með fersku, ísölu eða söltu vatni, þar á meðal sjó þar sem dýpi er innan við sex metra.	Ótímabundinn	124 aðildarríki
Samningur um verndun menningar- og náttúruarfleifðar heimsins/ Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, fullgiltur 1995, öðlaðist gildi 1996, C 42/1995	http://whc.unesco.org	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir að menningar- og náttúruarfleifðin verði ekki fyrir eyðileggingu, ekki einungis vegna hnignunar af eðlilegum orsökum heldur einnig sökum breyttra félagslegra og efnahagslegra aðstæðna sem oft reynast ógnvænlegri skemmdar- eða eyðileggingaröfl. Sjá einnig greinar 2 og 4		
Lög og reglugerðir				
Lög nr. 60/2007 um Vatnajökulsþjóðgarð	www.althingi.is	Sjá 2. gr. um markmið laganna, vernda landslag, lífríki, jarðmyndanir og menningarmínjar svæðisins og gefa almenningi kost á að kynna og njóta náttúru þess og sögu. Auðvelda skal almenningi aðgengi að þjóðgarðinum eftir því sem unnt er án þess að náttúra hans spillist og veita fræðslu um náttúru, sögu og mannlíf svæðisins. Verndarstig einstakra svæða eða landslagsheilda innan Vatnajökulsþjóðgarðs skal taka mið af verndarmarkmiðum þjóðgarðsins og annarri landnýtingu á viðkomandi svæði í samræmi við alþjóðlegar viðmiðanir um þjóðgarða og friðlýst svæði.	Ótímabundin	Vatnajökulsþjóðgarður. Sjá 3. gr. reglugerðar nr. 608/2008
Reglugerð nr.608/2008 um Vatnajökulsþjóðgarð	www.rettarheimild.is	Markmiðið með friðlýsingu Vatnajökuls og helstu áhrifsvæða hans sem þjóðgarðs er að vernda náttúru svæðisins, s.s. landslag, lífríki og jarðmyndanir, og menningarmínjar þess. Athuga 7. gr. um verndaráætlun og réttaráhrif hennar.	Ótímabundin	Vatnajökulsþjóðgarður. Sjá 3. gr.
Vatnalög nr. 20/2006 Ath. eldri gildandi lög 15/1923	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er skýrt eignarhald á vatni, skynsamleg vatnsnýting og hagkvæm og sjálfbær nýting vatns. Við hvers konar nýtingu vatnsréttinda skal þess gætt að raska ekki vatni, farvegi þess, lífríki þess, vistkerfum eða landslagi umfram það sem nauðsynlegt er.	Tekur gildi nóv 2007?	Taka til alls rennandi eða kyrrstæðs vatns á yfirborði jarðar og neðan jarðar, í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi
Lög um verndun Mývatns og Laxár nr. 97/2004	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um markmið sem er að stuðla að náttúruvernd á Mývatns- og Laxásvæðinu í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun og tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum. Löggin eiga að tryggja verndun líffræðilegrar fjölbreytni á vatnasviði Mývatns og Laxár ásamt verndun jarðmyndana og landslags með virkri náttúruvernd, einkum með tilliti til vísindalegra, félagslegra og fagurfræðilegra sjónarmiða. Sjá einnig 3. gr.	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Lög um Þjóðgarðinn á Þingvöllum 47/2004	www.althingi.is	Í 3. gr. segir að land þjóðgarðsins skuli vera friðað í því skyni að varðveita ásynnd þess sem helgistaðar þjóðarinnar og til að viðhalda eins og kostur er hinu upprunalega náttúruvernd. Almennur skal eiga kost á að njóta svæðisins samkvæmt þeim reglum sem Þingvallanefnd setur. Jarðmyndanir, gróður og dýralíf á svæðinu skal vera friðað.	Ótímabundinn	Svæðisbundið
Skipulags- og byggingarlög 73/1997	www.althingi.is	1. gr. um markmið og 9 gr. um skipulagsskyldu.	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd	www.althingi.is	1. gr um markmið, greinar 37 og 38 þar sem fjallað er um sérstaka vernd og 39. grein þar sem fjallað er um vernd skóga og annarra gróðursamfélaga. Einnig kafli VI um friðlýstar náttúrumínjar	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Skipulagsreglugerð nr. 400/1998	www.reglugerd.is	Sjá gr. 4.9.2, 4.19.1 og gr. 10.2	Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Lög nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar	www.althingi.is	Sjá 1. gr. um tilgang sem er að stuðla að verndun Breiðafjarðar, einkum landslags, jarðmyndana, lífríkis og menningarmínja.	Ótímabundinn	Tekur til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjörum í innri hluta fjarðarinnar sem markast af tilt. línu
Reglugerð um náttúruvernd nr. 205/1973	www.reglugerd.is		Ótímabundinn	Tekur til alls landsins
Áætlanir á lands- og svæðisvísu				
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	www.umhverfisraduneyti.is	Sjá markmið og leiðir um vernd náttúru Íslands og sjálfbæra nýtingu auðlinda. Sjá kafla 7 og 11	2020, eða þangað til ný stefnumörkun tekur yfir.	Tekur til alls landsins
Tillaga að þingsályktun til Náttúruverndaráætlunar 2004-2008	www.althingi.is	Markmið: Alþingi ályktar, með vísan til 65. gr. náttúruverndarlaga, nr. 44/1999, að á næstu fimm árum skuli unnið að friðlýsingu fjórtán svæða á landinu til að stuðla að traustari vernd íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi. Þingsályktunartillagan gengur út á friðlýsingu 14 svæða á árunum 2004-2008..		Tiltekin svæði
Friðlönd, Þjóðgarðar, náttúruvætti, fólkvangar, svæði á náttúrumínjaskrá	www.ust.is	Skoða viðkomandi friðlýsingar. Jafnframt bent á að ef hættu er á röskun náttúrumínja á náttúrumínjaskrá vegna framkvæmda þá þarf leyfi Umhverfisstofnunar til framkvæmda ef um friðlýst svæði er að ræða. Ef um er að ræða aðrar náttúrumínjar á náttúrumínjaskrá skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um fyrirhugaðar framkvæmdir.	Ótímabundin	Tekur til náttúrumínja á öllu landinu
Tillaga Umhverfisstofnunar að náttúruverndaráætlun 2004-2008	www.ust.is	Tillagan gekk út á friðlýsingu 75 svæða. Markmið: Að leggja fram rökstuddar tillögur sem byggjast á heildstæðu mati á íslenskum náttúruverndarmætum og alþjóðlegri stöðu þeirra.	2004-2008	Tekur yfir nokkur svæði á Íslandi
Stefna sveitarfélaga				

Svæðisskipulag	www.halendi.is	Sjá gildandi svæðisskipulag, s.s. markmið og stefnu um náttúruvinjar.	Mismunandi gildistími	Tekur til viðkomandi sveitarfélaga
Aðalskipulag	Viðkomandi sveitarfélag/Skipulagsstofnun	Sjá gildandi aðalskipulag, s.s. markmið og stefnu um náttúruvinjar	Mismunandi gildistími	Tekur til alls sveitarfélagsins
Deiliskipulag	Viðkomandi sveitarfélag/Skipulagsstofnun	Eftir atvikum getur verið ástæða til að skoða fyrirbyggjandi deiliskipulag	Ótímabundinn	Tekur til hluta sveitarfélagsins
Staðardagskrá 21	Viðkomandi sveitarfélag	Sjá viðkomandi staðardagskrárvæfni. Staðardagskrá 21 er áætlun um þau verk sem þarf að vinna í hverju samfélagi fyrir sig til að nálgast markmið um sjálfbæra þróun á 21. Áætlunin snýst ekki eingöngu um umhverfismál í venjulegum skilningi heldur er henni ætlað að taka tillit ýmissa fleiri þátta.	Ótímabundinn	Tekur til alls sveitarfélagsins

Annað				
Vernd og endurheimt íslenskra birkiskóga	www.umhverfisraduneytid.is	Tillögur nefndar um stefnu íslands varðandi birkiskóga. Taka til endurheimtar á skóglausu landi, verndar einstakra birkiskóga, leiðbeininga, fræðslu og rannsóknna og laga og stefnumótunar	Frá 2007	
Leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um mat á röskun/endurheimt votlendis vegna vegaf framkvæmda og annarra framkvæmda	www.ust.is	Viðmiðunarreglur um annars vegar mat á röskun og endurheimt og hins vegar almennar viðmiðunarreglur um til hvers skuli líta þegar votlendi er endurheimt vegna tiltekinna framkvæmda	Frá 2006	
Leiðbeiningar um skógrækt í sátt við umhverfið	www.skog.is og www.ust.is	Upplýsingarnar sem eru í flestum tilfellum nægjanlegar til þess að fólk geti gert sér grein fyrir eða aflað frekari upplýsinga um hvaða þættir það eru sem þarf að taka tillit til eða varast við skógrækt.	Frá 2005	
Námur-Efnistaka og frágangur	www.ust.is	Fjallað er um efnistöku á landi þ.e. landi í einkaeign, ríkisjörðum og á þjóðlendum auk efnistöku úr sjó. Farið er yfir hvernig staðið skuli að vali, skipulagningu og frágangi námusvæðis. Markmið leiðbeiningaritsins er að stuðla að skilvirkni í þessum málaflokki, með samræmingu vinnubragða og yfirliti á einum stað um lög og reglugerðir sem tengjast efnistöku.	Frá 2002	
Sjálfbær þróun – Ný stefna fyrir Norðurlönd	www.umhverfisraduneyti.is	Yfirlýsing frá forsætisráðherrum Norðurlandanna og pólitískum leiðtogum sjálfstjórnarsvæðanna um sjálfbær Norðurlönd. Sjá 3. kafla um náttúru	Frá nóvember 1998	
Skýrsla ráðgjafanefndar um stefnu Vatnajökulspjóðgarðar	www.umhverfisraduneyti.is	Fjallað um möguleg mörk þjóðgarðsins, verndarstig einstakra svæða, uppbyggingu þjónustunets þjóðgarðsins og stjórnfyriirkomulag.	Desember 2006	

